

OBEC LUPOČ

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA**

PROGRAMOVÉ OBDOBIE

2014 – 2020

ZOZNAM SKRATIEK

BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
CKO	Centrálny koordinačný orgán
EAGGF	Európsky poľnohospodársky podporný a záručný fond
EF	Európsky fond
EK	Európska komisia
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
EÚS	Európska územná spolupráca
EVS	Efektívna verejná správa
FIFG	Finančný nástroj pre riadenie rybolovu
HDP	Hrubý domáci produkt
HND	Hrubý národný dôchodok
II	Integrovaná infraštruktúra
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
KF	Kohézny fond
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2013
KŽP	Kvalita životného prostredia
LZ	Ľudské zdroje
MAS	Miestna akčná skupina
MDVRR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
MPSVaR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
MRK	Marginalizované rómske komunity
MVO	Mimovládne organizácie
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NSRR	Národná stratégia regionálneho rozvoja
NUTS	Nomenklatúra územných štatistických jednotiek (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
OcR	Obečný rozpočet
OcÚ	Obečný úrad
OcZ	Obečné zastupiteľstvo
OP	Operačný program

OZ	Občianske združenie
PD SR	Programový dokument Slovenskej republiky
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PI	Program INTERACT
PKS	Parita kúpnej sily
POH	Program odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 2015
PRB	Program rozvoja bývania
PRV	Program rozvoja vidieka
RH	Rybné hospodárstvo
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SR	Slovenská republika
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoby
SZZP	Slovenský zväz zdravotne postihnutých
ŠF	Štrukturálne fondy
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TP	Technická pomoc
TSP	Terénna sociálna práca (Terénny sociálny pracovník)
TUR	Trvalo udržateľný rozvoj
UoZ	Uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VaI	Výskum a inovácie
VZNP	V znení neskorších predpisov
ZP	Zdravotne postihnutý
Z. z.	Zbierka zákonov

OBSAH

ÚVOD	6
Vízia obce	7
METODICKÁ ČASŤ	8
1 Význam a metodika spracovania PHSR	8
1.1 Význam a cieľ spracovania PHSR	8
1.2 Metodika a postup spracovania PHSR	9
1.3 Charakteristika PHSR a nadväznosť na základné rozvojové dokumenty	11
1.3.1 Charakteristika PHSR	11
1.3.2 Nadväznosť PHSR na základné rozvojové dokumenty	11
1.4 Základné pojmy	14
ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ	20
2 Audit zdrojov	20
2.1 Charakteristika obce	20
2.1.1 Základné údaje o obci	20
2.1.2 Geografická charakteristika	20
2.1.3 Historický vývoj obce	25
2.1.4 Osobnosti obce	29
2.1.5 Heraldické znaky obce	30
2.2 Demografický vývoj a štruktúra obyvateľov obce	32
2.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce	32
2.2.2 Rozdelenie obyvateľov obce podľa veku a pohlavia	34
2.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva	36
2.2.4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	38
2.2.5 Vierovyznanie	39
2.2.6 Zloženie obyvateľstva podľa jazyka	40
2.2.7 Počítačová gramotnosť obyvateľstva	43
2.2.8 Ekonomická aktivita obyvateľstva	44
2.3 Technická infraštruktúra	48
2.3.1 Technická vybavenosť	48
2.3.2 Domový a bytový fond	49
2.3.3 Protipožiarna ochrana	50
2.4 Sociálna infraštruktúra	50
2.4.1 Cirkev a náboženstvo	50

2.4.2	Kultúra, šport, kluby a zariadenie	50
2.4.3	Zdravotníctvo a sociálna oblasť	52
2.5	Hospodárstvo	53
2.5.1	Podnikateľské subjekty a neziskové inštitúcie v obci	53
2.5.2	Majetok obce a inštitúcie v správe obce	53
2.5.3	Realizované projekty do roku 2013	54
3	SWOT analýza obce.....	59
4	Stratégia rozvoja obce	61
4.1	Rozvojový potenciál a limity rozvoja obce.....	61
4.2	Strategický cieľ	61
4.3	Priority	62
	PROGRAMOVÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ	63
5	Programové zabezpečenie PHSR.....	63
5.1	Opatrenia a aktivity	63
5.2	Akčné plány	69
	FINANČNÉ A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR	96
6	Zabezpečenie realizácie PHSR	96
6.1	Finančné zabezpečenie realizácie PHSR	96
6.2	Analýza finančných potrieb a možností obce	97
6.3	Personálne zabezpečenie realizácie PHSR	98
6.4	Spoločné podmienky pre úspešné projekty.....	98
7	Monitorovanie, vyhodnotenie a modifikácia PHSR	99
7.1	Spôsob monitorovania PHSR.....	99
7.2	Vyhodnotenie a modifikovanie PHSR.....	100
	ZÁVER	101
	POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE ÚDAJOV	102
	ŠTATISTICKÉ INFORMÁCIE PRE PHSR.....	103
	PRÍLOHA	104

ÚVOD

PHSR, čiže Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, je názov strategického dokumentu. Musia ho mať spracovaný tie mestá a obce, ktoré sa chcú uchádzať o nenávratný finančný príspevok zo štátneho rozpočtu a prostriedkov Európskej únie. Ak nemá zostať len povinnou prílohou projektov, ktoré sa uchádzajú o NFP, je potrebné z neho spraviť živý nástroj strategického plánovania samosprávy. Teda strategický dokument, ktorý je pomôckou pri napĺňaní vízie, priority a cieľov rozvoja daného územia.

Úlohou tohto dokumentu je teda zmapovať situáciu v obci **Lupoč**, identifikovať požiadavky obyvateľov, zachytiť ich názory na ďalší vývoj obce a na základe uvedeného vytvoriť Program hospodársko-sociálneho rozvoja obce Lupoč, ktorý je dôležitým podkladom pre jej rozvoj.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja 2014 - 2020 obce Lupoč je základným strategickým dokumentom, ktorý sa rozhodla obec vypracovať z dôvodu zabezpečenia koncepčného rozvoja obce, ako aj na zlepšenie a zefektívnenie rozhodovania miestnej samosprávy. Je tiež neoddeliteľnou súčasťou pre možnosť čerpania prostriedkov z Európskej únie, ako pre obecný úrad, tak aj pre všetky subjekty na území obce. Program je zameraný na podporu regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu oblasť pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce, ktorý bude podľa potreby priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré bude zároveň aj realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je programom všetkých jeho občanov a bude napomáhať k všestrannému rozvoju obce nezávisle na prípadných politických zmenách v samospráve.

Dôležitou súčasťou prípravy programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je zapojiť poslancov obecného zastupiteľstva a aktivistov obce do prípravy spoločnej budúcnosti, naučiť ich starať sa o seba, o budúcnosť svojej rodiny, svojej ulice a svojej obci.

VÍZIA OBCE

Obec Lupoč predstavuje obec vidieckeho charakteru v severnej časti okresu Lučenec a Banskobystrickom kraji. Leží na úpätí Slovenského Rudohoria tzv. Vinného, Pohanského a Bartalového vrchu na severozápadnom okraji Lučeneckej kotliny v doline Polichňanského potoka, ktorá ponúka svojim obyvateľom plnohodnotné miesto pre život. Obec charakterizuje z časti vybudovaná základná infraštruktúra, priaznivý demografický vývoj, je tu zabezpečená starostlivosť o svojich obyvateľov, sieť obchodov a služieb je na skromnejšej úrovni.

Obyvatelia obce, ktorých počet mierne rastie, majú hlavne v okolí prácu, ale aj možnosti vlastnej sebarealizácie. Obec sa stará o osobnostný rast svojich obyvateľov, a to v oblasti obecných služieb a externých partnerov, organizujú sa tu rôzne spoločenské podujatia v priestoroch obce a kultúrneho domu.

Súčasťou života v obci sú aj niektoré výročné kultúrno-spoločenské a športové podujatia, komunikácia obce s jej obyvateľmi je na dobrej úrovni a spoločnými aktivitami prispievajú k neustálemu zvyšovaniu kvality života a spokojnosti obyvateľov s ním.

Víziou obce do roku 2020 je hospodársky a sociálne vyspelé spoločenstvo obyvateľov so zabezpečenou infraštruktúrou a vybavením, s rozvinutými službami pre všetky vekové kategórie, s kultúrno-spoločenskými aktivitami v rôznych oblastiach života a priaznivými podmienkami pre rozvoj kultúry, podnikania a služieb cestovného ruchu počas celého roka.

METODICKÁ ČASŤ

1 VÝZNAM A METODIKA SPRACOVANIA PHSR

1.1 Význam a cieľ spracovania PHSR

Regionálny rozvoj sa v súčasnosti uskutočňuje v dvoch vzájomne prepojených koncepcných smerovaniach. Na jednej strane prostredníctvom regionálnej politiky na úrovni vnútroštátnych legislatívnych noriem a na strane druhej na úrovni pomoci regiónom s možnosťou využitia foriem pomoci z fondov Európskej únie.

Vytvorenie komplexného systému regionálneho rozvoja na celoštátnej, regionálnej, ale aj miestnej úrovni bolo cieľom Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý okrem iného ustanovil i kompetenciu vypracúvať, schvaľovať a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí, príp. jeho časti, podieľať sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocovať ich plnenie.

Podľa § 5 Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja sa podpora regionálneho rozvoja vykonáva podľa Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, ako aj programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov – európskych, štátnych alebo regionálnych – býva pri projektoch zameraných na regionálny rozvoj často podmienené ich zladením s rozvojovou stratégiou príslušnej obce, mikroregiónu či kraja. Podľa tohto zákona majú mať obce schválený PHSR. Podľa § 8 vyššie uvedeného zákona „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. PHSR obce nenahrádza územno-plánovacia dokumentácia, ale patrí medzi ostatné podklady využívané v územnoplánovacej činnosti. Na úrovni obce je základným územnoplánovacím dokumentom územný plán obce alebo zóny. Jednotlivé zámery predkladané v rámci prípravy PHSR musia byť však v súlade s existujúcou schválenou územnoplánovacou dokumentáciou, pričom program rozvoja obce stanovuje iba mieru podpory jednotlivým jeho zámerom.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strategický rozvojový dokument. Má byť nositeľom rozvojovej politiky obce, predstáv jej vedenia a obyvateľov o smerovaní rozvoja obce. Spracovaním PHSR dá obec najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj o budúcnosť svojich obyvateľov, pričom v podobe dokumentu PHSR získava obec nástroj na aktívne riadenie rozvoja založené na iniciovaní potrebných a žiaducich zmien. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní obci realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach.

Ide o dokument, ktorý má mať charakter otvorenej, flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol PHSR skutočne živým dokumentom, musí byť permanentne aktualizovaný.

Cieľom PHSR je vypracovať takú rozvojovú stratégiu obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, príp. rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod. V konečnom dôsledku by mal prispieť k vyváženému rozvoju obce.

Hlavným zámerom programu je zvrátenie nepriaznivých tendencií a rozvoj tých ukazovateľov a oblastí, ktoré môžu z dlhodobého hľadiska vytvoriť podmienky pre dlhodobo udržateľný rozvoj celého územia a jeho zatraktívnenie.

1.2 Metodika a postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je strednodobým programovým dokumentom, ktorý zahŕňa:

- analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja a stanovenie jednotlivých priorít a cieľov
- finančné a administratívne návrhy zabezpečenia realizácie tohto programu
- žiadateľov/prijímateľov zdrojov podľa jednotlivých sektorov

Podľa § 8 Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja PHSR obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť obsahuje najmä:

- a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
- b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
- c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
- d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce,
- f) analýzu finančných potrieb a možností financovania programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Programová časť obsahuje najmä:

- a) zoznam opatrení a aktivít pre zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,

- b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
- d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
- e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

V procese spracovania PHSR obce Lupoč bol aplikovaný prístup predstavujúci kombináciu expertnej a komunitnej metódy, pričom cieľom je, aby program rozvoja obce nebol len „názorom odborníkov“, ale aby bol zrozumiteľný i pre laikov a slúžil obci a jej obyvateľom.

Analytická časť má charakter komplexného profilu obce a predstavuje prehľad vnútorných zdrojov obce – prírodných, historických, kultúrnych, územno-technických, ľudských, materiálnych a finančných. Táto časť spracovania PHSR predstavuje koncentrovaný zdroj informácií o obci s možnosťou ďalšieho využitia do budúcnosti. Základné zdroje informácií pre tvorbu analýzy poskytla obec Lupoč a využité boli aj existujúce externé zdroje predstavujúce spracované koncepčné materiály (územne Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Štatistický úrad SR, a pod.). Podklady potrebné pre spracovanie SWOT analýzy boli získané formou prieskumu realizovaného realizačným tímom priamo v obci, rozhovormi s pracovníkmi obec, zástupcami samosprávy a občanmi.

Následne sa zadefinovali problémové oblasti predstavujúce najkritickejšie body rozvoja obce, ktorých vznik vyplynul z pripravenej SWOT analýzy, konkrétne z jej slabých stránok a ohrození. Na základe tohto sa získala stratégia rozvoja obce so základnými prioritami jej smerovania v budúcnosti. Obsah stratégie takto predkladá riešenie jednotlivých problémových oblastí rozvoja. Celková stratégia rozvoja obce je rozdelená na víziu, strategický cieľ, prioritné oblasti rozvoja obce, z ktorých vyplynuli opatrenia a následne aktivity.

Aktivity, ktoré si obec zadefinovala sa pretavili do akčných plánov pre jednotlivé oblasti. Akčný plán obsahuje podrobný plán konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné vykonať v danom období, daným spôsobom a danými prostriedkami pre dosiahnutie cieľov PHSR obce. Jednotlivé akčné plány a projektové návrhy by mali viesť k naplneniu vízie obce. Sú spracované na úrovni činností, časovej a finančnej náročnosti. Ďalej je tu konkretizovaná zodpovednosť za ich realizáciu a ukazovatele na hodnotenie úspešnosti plnenia cieľov, pričom boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov Európskej únie.

1.3 Charakteristika PHSR a nadväznosť na základné rozvojové dokumenty

1.3.1 Charakteristika PHSR

Prostredníctvom PHSR bude obec Lupoč naplňať svoje rozvojové plány, a tým zabezpečovať svoj rozvoj v budúcnosti. Dokument predstavuje súbor prioritných oblastí, opatrení a cieľov smerujúcich k oživeniu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Dokument PHSR sa skladá sa z nasledovných častí:

- **metodická časť PHSR** – opisuje význam a metodiku spracovania PHSR, bližšie charakterizuje význam a ciele dokumentu, opisuje metodiku a spôsob spracovania dokumentu, približuje základné pojmy danej problematiky, ako aj súlad so základnými strategickými dokumentmi na podporu regionálneho rozvoja pre obdobie 2014 – 2020,
- **analyticko-strategická časť PHSR** – predstavuje hospodárske a sociálne východiská obce Lupoč, ktoré predstavujú nevyhnutný predpoklad pre definovanie rozvojovej stratégie a popisujú hlavné sociálno-ekonomické súvislosti vývoja, opisuje programovú štruktúru pre dané programovacie obdobie, konkrétne víziu obce, stratégiu rozvoja obce
- **programová časť PHSR** – obsahuje jednotlivé priority a akčné plány, jedná sa o realizačnú časť s možnosťami inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie dokumentu PHSR.

1.3.2 Nadväznosť PHSR na základné rozvojové dokumenty

Definované prioritné rozvojové oblasti, ciele, opatrenia a aktivity PHSR obce sú v súlade so strategickými rozvojovými dokumentmi na úrovni EÚ, SR, NUTS I, NUTS II a NUTS III.

Dokumenty nadnárodnej úrovne:

• **Stratégia Európa 2020**

Európa 2020 je desaťročná stratégia Európskej únie v oblasti rastu. Nezameriava sa však iba na prekonanie krízy, ale jej cieľom je odstrániť nedostatky aktuálneho rastového modelu a vytvoriť podmienky pre taký typ rastu, ktorý je inteligentnejší, udržateľnejší a inkluzívnejší. Na účely hodnotenia pokroku bolo v rámci stratégie nastavených päť hlavných cieľov, ktoré by EÚ mala splniť do roku 2020. Týkajú sa zamestnanosti, vzdelávania, výskumu a inovácie, sociálneho začlenenia a chudoby a oblasti klímy a energetiky. Základom stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii.
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje.
- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

- **Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020**

Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020 je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika za účasti partnerov v súlade s prístupom viacúrovňového riadenia a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov Európskych štrukturálnych a investičných fondov za účelom dosahovania cieľov stratégie Európa 2020.

Úlohou PD SR je definovať strategický prístup na riešenie identifikovaných disparít a rozvojových potrieb, ktoré v súčasnosti bránia dostatočne naplňať stratégiu inteligentného, udržateľného inkluzívneho rastu a zvyšovať kvalitu života.

Hlavným cieľom PD SR je zvyšovanie kvality života obyvateľov SR prostredníctvom vytvárania nových pracovných miest, inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Priority pre financovanie:

1. Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
2. Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
3. Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
4. Trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
5. Moderná a profesionálna verejná správa.

Operačné programy (OP)

1. **Výskum a inovácie (VaI)** – špecifická priorita: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií, Zlepšiť dostupnosť, využívanie a kvalitu informačno-komunikačných technológií. Zvýšenie konkurencie schopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH), Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania.
2. **Integrovaná infraštruktúra (II)** – špecifická priorita: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach,
3. **Ľudské zdroje (LZ)** – špecifická priorita: Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácie. Investície do vzdelávania, rozvoja schopností a celoživotného vzdelávania.
4. **Kvalita životného prostredia (KŽP)** – špecifická priorita: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov. Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika.
5. **Efektívna verejná správa (EVS)** – špecifická priorita: Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality. Posilnenie inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektívnosť verejnej správy.
6. **Integrovaný ROP (IROP)** – špecifická priorita: Regionálna infraštruktúra a politika.

Samostatným režimom sa budú riadiť programy:

- Technická pomoc (TP)
- Rybné hospodárstvo (RH)
- Program rozvoja vidieka (PRV)
- Európska územná spolupráca (EÚS)
- Program INTERACT (PI)

Dokumenty národnej úrovne:

- **Národná stratégia regionálneho rozvoja SR na roky 2014 – 2020**

Národná stratégia je východiskový strategický dokument, ktorého cieľom je komplexne určiť strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v SR. Jej úlohou je pre región na úrovni NUTS 3:

- identifikovať jeho vnútorný potenciál a špecifikovať jeho možnú konkurencieschopnosť v rámci SR,
- charakterizovať jeho špecifické stránky a z nich vyplývajúce hlavné konkurenčné výhody v rámci SR ako aj v európskom kontexte,
- určiť jeho rozvojové strategické ciele a priority.

Národná stratégia bola vypracovaná v súlade s inými strategickými a koncepčnými dokumentmi, napr. v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Národný strategický referenčný rámec SR 2007 - 2013 (vrátane operačných programov), v oblasti územného rozvoja je koordinovaná súbežne s aktualizáciou KURS 2001. Národná stratégia tiež vychádza z Lisabonskej stratégie EÚ a jej rozpracovania pre Slovensko v rámci dokumentov, ako je Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Národný program reforiem SR a Modernizačný program Slovensko 21.

NSRR je zároveň východiskový dokument pre spracovanie nového programového dokumentu na využívanie finančných prostriedkov z fondov EÚ po roku 2013.

V súlade s Lisabonskou stratégiou, v ktorej je stanovený cieľ vytvoriť konkurencieschopnú, pracovné miesta vytvárajúcu a na poznatkoch založenú ekonomiku, ktorá je charakterizovaná rastom, sociálnou súdržnosťou a úctou k životnému prostrediu, bude potrebné i naďalej v Slovenskej republike zamerať pozornosť na rozvoj: ľudských zdrojov, podnikateľského prostredia, vedy, výskumu a inovácií, životného prostredia.

Strategickým cieľom NSRR je „Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov pri súčasnom zvyšovaní kvality života ich obyvateľov a pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja.“

Prioritné oblasti národného rozvoja:

Prioritná oblasť 1: Veda, výskum a inovácie

Prioritná oblasť 2: Ľudské zdroje

Prioritná oblasť 3: Zamestnanosť

Prioritná oblasť 4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

Prioritná oblasť 5: Životné prostredie - zmeny klímy, obnoviteľné energetické zdroje

- **Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska** (schválená uznesením vlády SR) – Lisabonská stratégia pre Slovensko
- **Národný strategický referenčný rámec 2007 - 2013**
- **Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja** (schválená uznesením vlády SR)
- **Národný program reforiem SR na r. 2011 - 2014** (schválený uznesením vlády SR)
- **Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2013** (schválená uznesením vlády SR)
- **Politika súdržnosti v rokoch 2014 - 2020**
- **Program odpadového hospodárstva SR na roky 2011 – 2015**
- **Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky** – zásadou vytýčenou v spomínanom dokumente je aj minimalizácia vzniku, využívanie a správne zneškodňovanie odpadov

Dokumenty regionálnej úrovne:

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na roky 2014-2020.**

NSRR SR zadefinovala strategické ciele BBSK nasledovne:

- 1) doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
- 2) rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie VS a podporou projektov v oblasti e-služieb,
- 3) poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
- 4) inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Na základe uvedeného boli určené prioritné oblasti:

PO 1: Veda, výskum a inovácie

PO 2: Ľudské zdroje

PO 3: Zamestnanosť

PO 4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie

PO 5: Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie

1.4 Základné pojmy

Akčný plán – predstavuje súbor logicky a hierarchicky prepojených súčastí programu podporujúcich realizáciu strategického cieľa, pričom súčasťou akčného plánu sú špecifické ciele, opatrenia a úlohy.

Centrálny koordinačný orgán (CKO) - Dňa 13. marca 2013 bol prijatý zákon č. 60/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov. Uvedeným zákonom došlo k presunu kompetencie Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho

rozvoja SR (ďalej len „MDVRR SR“) v oblasti koordinácie využívania finančných prostriedkov z fondov EÚ na ÚV SR s účinnosťou od 1. apríla 2013. Od tohto dátumu ÚV SR vykonáva funkciu CKO a zodpovedá za prípravu PD SR na obdobie 2014 – 2020.

Cieľ Európska územná spolupráca – jeden z dvoch cieľov kohéznej politiky EÚ financovaný z ERDF. V rámci cieľa Európska územná spolupráca sa z ERDF podporuje: cezhraničná spolupráca (podporované regióny na úrovni NUTS 3); nadnárodná spolupráca (regióny na úrovni NUTS 2); medziregionálna spolupráca (celé územie Európskej únie).

Cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti – jeden z dvoch cieľov kohéznej politiky EÚ financovaný z KF, ERDF a ESF. Prostriedky pre cieľ „Investovanie do rastu a zamestnanosti“ sa rozdelia medzi tieto 3 kategórie regiónov úrovne NUTS 2: menej rozvinuté regióny, ktorých HDP na obyvateľa je menej ako 75 % priemerného HDP v EÚ-27; prechodné regióny, ktorých HDP na obyvateľa je medzi 75 % a 90 % priemerného HDP v EÚ-27; viac rozvinuté regióny, ktorých HDP na obyvateľa je viac ako 90 % priemerného HDP v EÚ-27.

Činnosť (aktivita) – v rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu/projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotnými vstupmi a výstupmi (výsledkami).

Disparity – sú hlavné prekážky, bariéry, ktoré je nutné prekonať, aby bol dosiahnutý cieľ stratégie. Sú výsledkom syntézy identifikovaných slabých stránok a ohrození, uvedených v SWOT analýze.

Efektívnosť – pomer medzi finančným vstupom a dosiahnutým výstupom, výsledkom, a/alebo dopadom.

Európska únia – je politické a ekonomické zoskupenie demokratických štátov, ktoré sa dobrovoľne spojili do tohto zoskupenia na dosiahnutie spoločných cieľov a jednoty v Európe pomocou jednotnej zahraničnej a vnútornej politiky. Európska únia však nie je dnes konečnou formou integrácie a bude sa ďalej rozširovať, tak ako sa budú vytvárať podmienky pre toto rozširovanie v samotnej EÚ, ako aj v štátoch, ktoré budú do EÚ vstupovať.

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) – finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorý prispieva k financovaniu pomoci na posilnenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti odstraňovaním regionálnych rozdielov cestou podpory rozvoja a štrukturálneho prispôsobenia sa regionálnych ekonomík. Zahŕňa aj adaptáciu upadajúcich priemyselných regiónov a zaostávajúcich regiónov a podporu cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce (článok 2 nariadenia o ERDF).

Európsky sociálny fond (ESF) – ide o finančný nástroj štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ prispievajúci k napĺňaniu priorít EÚ ako posilňovanie ekonomickej a sociálnej súdržnosti zlepšovaním podmienok pre zamestnanosť a tvorbu pracovných príležitostí, podporou vyššej úrovne zamestnanosti a väčšieho počtu a lepších pracovných miest. A to cestou podpory politik členských krajín s cieľom dosiahnuť plnú zamestnanosť, kvalitu a produktivitu práce, propagovať sociálne začleňovanie (inklúziu), vrátane prístupu znevýhodnených ľudí k práci, a znižovať národné, regionálne a miestne rozdiely (článok 2 nariadenia o ERDF).

Faktory rozvoja – predstavujú hlavné impulzy, ktorých využitie, vedie k zmierňovaniu identifikovaných disparít. Faktory rozvoja môžu predstavovať existujúce, alebo budúce impulzy.

Inovačné póly rastu – sú tvorené definovanými centrami osídlenia (krajské mestá, mestá sídiel okresných a obvodných úradov) a časťou území ťažísk osídlenia prvej a druhej úrovne (súčasťou týchto ťažísk sú okrem vyššie spomínaných centier osídlenia aj niektoré centrá, ktoré sú označované ako kohézne póly rastu) v súlade s Koncepciou územného rozvoja SR.

Kohézne póly rastu – sú tvorené definovanými centrami osídlenia kohézneho významu v príslušnom území. Plnia niektoré funkcie vyššieho významu aj pre príslušné obce. Sú v nich sústredené rozhodujúce zariadenia lokálneho významu. Sú to predovšetkým centrá, ktoré plnia už v súčasnosti niektoré funkcie vyššieho významu aj pre príslušné obce, a ktoré spĺňajú dobré lokalizačné faktory s dostupnosťou príslušných obcí.

Kohézny fond – finančný nástroj kohéznej politiky EÚ na účely posilnenia hospodárskej a sociálnej súdržnosti Spoločenstva v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja (čl. 1 nariadenia o KF). Oprávnené na financovanie z KF sú tie členské štáty, ktorých HND na obyvateľa v PPS vypočítané na základe údajov Spoločenstva za posledné tri dostupné roky je nižšie ako 90% priemeru Spoločenstva (čl. 5 všeobecného nariadenia).

Kritická oblasť – je to problémová oblasť, ktorá najviac obmedzuje budúci rozvoj a preto potrebuje zásah verejnej správy – alokáciu verejných financií. Kritická oblasť predstavuje ďalšiu etapu programovania, v ktorej sa vytvárajú logické štruktúry (SWOT) z voľne združených faktov v popisnej analýze.

Marginalizované rómske komunity – koncentrácie Rómov, ktorí trpia vysokou mierou sociálnej exklúzie a deprivácie.

Národná stratégia regionálneho rozvoja – Národná stratégia bola vypracovaná v súlade s inými strategickými a koncepcnými dokumentmi, napr. v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Národný strategický referenčný rámec SR 2007 - 2013 (vrátane operačných programov), v oblasti územného rozvoja je koordinovaná súbežne s aktualizáciou KURS 2001. Národná stratégia tiež vychádza z Lisabonskej stratégie EÚ a jej rozpracovania pre Slovensko v rámci dokumentov, ako je Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010, Národný program reforiem SR a Modernizačný program Slovensko 21.

NATURA 2000 – je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a jej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Opatrenie – prostriedok, ktorým po určitú dobu zabezpečujeme príslušnú prioritu. Ako súbor podmienok pre riešenie projektov a finančných podpôr k jednému cieľu. V programoch predstavuje konkretizáciu cieľov priority (napr. definíciu činností, ktoré program podporuje, kritéria pre výber projektov a ich sledovanie, kritéria pre žiadateľov

podpory, pravidiel financovania). Ide vlastne o pomenovanie zásahu verejnej správy za účelom dosiahnutia špecifických cieľov. Opatrenie obsahuje nástroje, ktoré môžu mať charakter programu, projektu, založenia inštitúcie, regulácie prostredníctvom normy, finančného mechanizmu (grantová alebo pôžičková schéma). Opatrenie okrem toho predstavuje súbor činností smerujúcich k efektívnej alokácii verejných zdrojov a vymedzuje priestor pre spoluprácu všetkých partnerov s dlhodobým záujmom v území.

Operačný program – dokument predložený členským štátom a prijatý Komisiou, ktorý určuje stratégiu rozvoja pomocou jednotného súboru priorít, na dosiahnutie ktorých sa bude žiadať pomoc z niektorého fondu alebo v prípade cieľa konvergencia z Kohézneho fondu a ERDF (článok 2 všeobecného nariadenia).

Pamäťové a fondové inštitúcie – inštitúcie zaoberajúce sa uchovávaním, ochranou a sprístupňovaním spoločenského poznania, poznatkov o kultúrnom dedičstve, umení a kultúre, jedinečných informácií a predmetov odbornej a laickej verejnosti. Medzi pamäťové a fondové inštitúcie patria archívy, knižnice, múzeá, galérie, pracoviská pre ochranu pamiatkového fondu, špecializované ústavy, špecializované odborné pracoviská v oblasti kultúry, vysoké školy, Slovenská akadémia vied, organizácie pre správu a ochranu autorských práv a organizácie na ochranu duševného a priemyselného vlastníctva.

Partnerská dohoda – v zmysle legislatívy (nariadení) Európskej únie každý členský štát predkladá pred začiatkom programového obdobia Európskej komisii vlastný rámcový programový dokument, Národnú stratégiu regionálneho rozvoja. Tento dokument predstavuje primárny nástroj na prípravu programovania fondov. Stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva, ktoré definujú rámce pre intervencie fondov na európskej úrovni. Zabezpečuje, že pomoc z fondov bude využitá v súlade so Strategickými usmerneniami Spoločenstva. Taktiež určí prepojenie medzi prioritami Spoločenstva na jednej strane a Národným programom reforiem na druhej strane. Návrh všeobecného nariadenia Rady, čl. 25, ods. 3 dáva členskému štátu na výber, či začleniť cieľ Európska územná spolupráca do NSRR. NSRR musí povinne obsahovať iba cieľ Konvergencia a cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

Póly rastu – sú charakteristické prítomnosťou expandujúcich odvetví umiestnených v urbanizovanej oblasti, vyvolávajúce zmeny v ekonomických aktivitách lokalizovaných v zóne svojho vplyvu, ktoré sa prejavujú vo vyššej ekonomickej výkonnosti a konkurencieschopnosti daného územia v porovnaní s ostatnými územiami v regióne. Najvýznamnejšie (najväčšie) póly rastu determinujú vývoj výkonnosti a konkurencieschopnosti okrem úrovne regiónu aj na úrovni celého národného hospodárstva.

Princípy regionálnej politiky – základných princípov je päť a sú definované nasledovne:

Partnerstvo – všetci partneri (vláda, regionálne aj miestne subjekty, podniky, zástupcovia univerzít, nevládne organizácie atď.) sa majú aktívne podieľať na plánovaní a realizácii investícií ako aj na všetkých ostatných projektoch.

Subsidiarita – rozhodovanie bude prebiehať na najnižšej praktickej úrovni. Národné rozvojové dokumenty sú schvaľované Komisiou v Bruseli, ale koncipované a spravované sú národnými a regionálnymi orgánmi členskej krajiny.

Programovanie – všetky projekty musia zapadať do ucelenej niekoľkoročnej stratégie. EÚ kladie dôraz na komplexné posúdenie a riešenie problémových regiónov. A z toho dôvodu sú pre jednotlivé regióny spracovávané operačné programy, ktoré vyhodnocujú silné a slabé stránky regiónov a navrhujú spôsob riešenia problematických oblastí.

Doplnkovosť – peniaze fondov sú pridávané ku štátnemu rozpočtu, ale nenahradzujú ho. Štátne výdaje musia zostať na rovnakej úrovni ako predtým. Očakáva sa štátny príspevok na každý projekt. Na projekty, ktoré patria do kategórie Cieľa Konvergencia bude Európska únia prispievať maximálne 75% z ich ceny.

Koncentrácia – fondy sa budú sústreďovať do najproblémovnejších regiónov a na realizáciu najdôležitejších opatrení. Cieľom rozhodne nie je realizácia malých projektov, ktoré nemôžu zaistiť požadovaný rozvojový efekt.

Priorita – všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a prvenstvo v poradí. Ide teda o výber a stanovenie dôležitosti v rámci každej úrovne programu. Kritériom pre výber sú realizovateľnosť, ekonomická efektivita, ale aj politická priechodnosť. Pre tvorbu programov je pojem možné využiť pre stanovenie poradia (ohodnotenie) dôležitosti riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy máme riešiť v projektoch.

Prioritná os – jedna z priorít stratégie v operačnom programe, ktorá sa skladá zo skupiny navzájom súvisiacich operácií s konkrétnymi, merateľnými cieľmi. Prioritná os operačného programu sa rovná jednej konkrétnej strategickej/špecifickej priorite Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR na roky 2014 – 2020.

Regionálne členenie– Európska únia bola systematicky rozdelená na štatistické oblastné jednotky NUTS. Existuje celkom päť úrovní NUTS. V prípade Slovenskej republiky je toto delenie nasledovné:

NUTS I – Slovenská republika, NUTS II – Región Bratislavský kraj, západné Slovensko, stredné Slovensko, východné Slovensko, NUTS III – kraje, NUTS IV – okresy, NUTS V – sídla.

Riadiaci orgán – jeden alebo viac vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov či subjektov menovaných členskými štátmi pre účely riadenia podpory zo štrukturálnych fondov. Stanovuje sa riadiaci orgán pre každý operačný program a iniciatívy ES.

Sprostredkovateľský orgán – každý orgán alebo verejnoprávny orgán alebo súkromný subjekt, ktorý koná pod vedením riadiaceho (sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom) alebo certifikačného orgánu (sprostredkovateľský orgán pod certifikačným orgánom) alebo ktorý vykonáva povinnosti v mene takéhoto orgánu vo vzťahu k príjmom vykonávajúcim operácie.

Strategický cieľ – predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chceme dosiahnuť v danom území v najbližších 5 až 7 rokoch. Predstava života obyvateľov obce a životných podmienok v časovom horizonte, na koniec ktorého sme schopní reálne dospieť. Vízia je ekvivalentom pojmu strategický, globálny cieľ, hlavný strategický cieľ. Ide

vlastne o modelovaný stav obce, ktorý chceme v určitom časovom horizonte dosiahnuť. Predstavuje výsledok pôsobenia opatrení a úloh pri naplnení základných východísk.

Špecifický cieľ – je odvodený zo strategického cieľa s nadväznosťou na prioritu. Predstavuje popísanie stavu, ktorý chceme v určitom časovom horizonte dosiahnuť. Ide o vyjadrenie určitého zámeru ako riešiť časť zo súboru problémov, ktoré rieši strategický cieľ. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, bytov, obyvateľov, pracovné miesta, km, m², Eur a pod). Ciele, ktoré chceme dosiahnuť v danom čase a danom priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Štrukturálne fondy EÚ – sú nástroje regionálnej politiky, prostredníctvom ktorých plynú finančné prostriedky, vyčlenené v rámci regionálnej politiky, do členských štátov. Napomáhajú riešiť dlhodobé problémy. Používajú sa v úzkej spolupráci členských štátov a regionálnych orgánov k podpore hospodárskeho vývoja tak, aby zmenšili rozdiely medzi regiónmi a sociálnymi skupinami. Štrukturálne fondy sú štyri (Európsky fond regionálneho rozvoja – ERDF, Európsky sociálny fond – ESF, Európsky poľnohospodársky podporný a záručný fond – EAGGF, Finančný nástroj pre riadenie rybolovu – FIFG), ku ktorým sa samostatne priraduje Kohézny fond.

Trvalo udržateľný rozvoj – taký rozvoj, ktorý umožňuje uspokojovanie potrieb súčasných generácií bez toho, aby boli ohrozené nároky budúcich generácií na uspokojovanie ich potrieb. Trvalo udržateľný rozvoj zahŕňa zložky: ekonomickú, sociálnu a environmentálnu. Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie v úvahu neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Úloha – predstavuje hierarchicky najnižšie postavenú zložku programu, pričom má nasledujúcu charakteristiku: špecifická činnosť vykonávaná v rámci opatrenia, najkonkrétnejšie pomenovanie riešenia problému, obsahuje zodpovednosť, termíny a financovanie.

ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ

2 AUDIT ZDROJOV

2.1 Charakteristika obce

2.1.1 Základné údaje o obci

- Sídlo obecného úradu: Obec Lupoč, Lupoč 102, 985 11 Halič
- Telefón: +42147 439 23 45
- Fax: -
- Web: <http://www.lupoc.sk>
- Mail: obeclupoc@gmail.com starosta@lupoc.sk
- Administratívne začlenenie:
 - Kraj: Banskobystrický
 - Okres: Lučenec
 - Región: Novohrad
 - Mikroregión: Novohradské Podzámčie
- IČO: 00316199
- Kód obce: 511579
- Počet obyvateľov: 231
- Rozloha: 934 ha
- Nadmorská výška obce: 298 m n/m
- Prvá písomná zmienka: 1333/1499
- Starostka: Božena Petrusová

2.1.2 Geografická charakteristika

Geomorfológia

Obec Lupoč sa nachádza v okrese Lučenec a Banskobystrickom kraji. Leží na úpätí Slovenského Rudohoria tzv. Vinného, Pohanského a Bartalového vrchu na severozápadnom okraji Lučeneckej kotliny v doline Polichňanského potoka, ktorý preteká centrom obce a pozdĺž neho sú vystavané rodinné domy. Miestne chotárne názvy: na S a SV Balažkové, na topole, Horná Kopaň; na JV Dúbrava, pozdola je Veľká lúka, Okrajné; na J Dielec, Poddiel a Prielohy; na Z Rázsochy a Zamočidlá; na SZ a S Podskalica, Vohrady, Bartalovo.

Obec Lupoč patrí do sústavy Alpsko-himalájska, podsústava Karpaty, provincia Západné Karpaty, subprovincia vnútorné Západné Karpaty, oblasť Košická zníženia, celok Juhoslovenská kotlina, podcelok Lučenecká kotlina zovretá medzi Ostrôžky, Revúcku vrchovinu a Cerovú vrchovinu. Východnú - pahorkatinnú časť chotára tvoria

mladotret'ohorné uloženiny, západnú - vrchovinnú, ryodacitové a andezitové tufy a kryštalínium (migmatity) kohútskej série. Na severozápade obce sú vápencové usadeniny (z ktorých si ľudia stavali domy, lebo sa dali ľahko tesat') pokryté vrstvou zeme, na východe je úrodná hlina, na juhu a juhozápade červená hlina miešaná so štrkom, na západe ľahká skalnatá horská pôda.

Kopce: Zorkovo (276m n/m), Diel (526 m n/m), Vršok (574 m n/m), Pohanský vrch (806m n/m), Bažantnica (291m n/m), Zverín (625m n/m), Bartalovo.

Vodstvo - v horách sa nachádzajú pramene zvané "studničky"; Poddielsky potok, Klenický potok, potok Mašková - v stredoveku zvaný "Velička", Polichňanský potok.

Klimatické pomery

Zrážky - ročný úhrn zrážok dosahuje priemerne 650 mm. Dážď prináša západný a juhozápadný vietor. V zime býva priemerne 50 - 70 cm snehu. Teplota ovzdušia - teplá klimatická oblasť s chladnou zimou. Priemerné januárové teploty -3°C až -4°C, júlové +18,5°C až 20,1°C. Najvyššia nameraná teplota bola v r. 1957 vyše 40°C a najnižšia -38°C vo februári 1929.

Pôda - okolie Lupoče má hnedé lesné a illimerizované pôdy, ktoré sú najrozšírenejším pôdnym typom v regióne. Vyskytujú sa prevažne v mierne teplých a vlhkých oblastiach na svahovitom teréne. Ich pôdotvorným substrátom bývajú premiestnené zvetraniny neutrálnych až zásaditých hornín. Úrodnosť im znižuje slabší obeh látok, nedostatok výživných látok (biogénnych prvkov), znížená hĺbka pôdneho profilu a často intenzívna erózia, preto sa musia dostatočne vápniť a hnojiť maštalným hnojom. Illimerizované pôdy sa vyskytujú v nadmorských výškach 300 až 600m n/m v mierne vlhkom a teplom podnebí. Ich substrátom bývajú prevažne spraše obsahujúce mnoho ílovitých minerálov, prípadne aj svahoviny. Úrodnosť je pomerne vysoká a udržiava sa vhodným hnojením a vápnením, ktoré zvyšuje kvalitu humusu, preto obec patrí do zemiakarskej výrobnjej oblasti. Celková rozloha lupočského chotára je 934 ha, z toho poľnohospodárska plocha predstavuje 431 ha, z toho je 204 ha ornej pôdy, 13 ha záhrad a 471 ha lesnej plochy.

Živočíšstvo

Zoogeograficky patrí obec väčšinou do stepnej zóny smerom na sever do lesnej zóny. Z bezstavovcov tu žijú početné mäkkýše - slimáky, no najbohatšie sú zastúpené článkonožce. V potokoch sú raky. Hmyz: mravce, čmeliaky, chrústy a i. Chrobáky: bystrušky, húseničiar, roháč a i. Motýle: Manolia jurtian, Vyaninis semiriargus, Meleagaria daphnis, ďalej rôzne modráčiky, rozchodníky, ohniváčky, mlynárik, vidlochvosty, včely. Ryby sa vyskytujú len sporadicky. Obojživelníky: salamandra škvrnitá, ropucha obyčajná, rosnička zelená, skokan hnedý, skokan zelený. Plazy: jašterica obyčajná, jašterica zelená, jašterica múrová, užovka obyčajná, užovka stromová; staršia literatúra uvádza v okolí Haliče aj vretenicu obyčajnú - jedovatého hada. V súčasnosti, snáď okrem južnej strany Haličského hradného vrchu sa tu už nevyskytuje.

Vtáky: najviac sa tu vyskytujú bažanty - bažant obyčajný, bocian biely, jastrab veľký, jastrab krahulec, jarabica poľná, hrdlička poľná, kukučka obyčajná, ďateľ veľký, lastovička obyčajná, vrana obyčajná, straka obyčajná, sýkorka veľká, drozd čierny, škorec obyčajný, vrabec domový, vrabec poľný, stehlík obyčajný, kaňa sivá, myšiak hôrny,

krahulec obyčajný, holub hrivnák, strnádka obyčajná, havran čierny, prepelica poľná, výrik obyčajný, sova obyčajná. Bocian čierny má hniezdne lokality v Lučeneckej kotline v obciach Lupoč, Jelšovec a Ľuboreč.

Cicavce: jež obyčajný, krt obyčajný, piskor obyčajný, syseľ obyčajný, myš domová, potkan obyčajný, zajac poľný, veverica obyčajná, mačka divá. Z lovnej zveriny - srnčia, jelenia a diviacia. Z netopierov - Večernica malá, priamo vo zvonici je netopier veľký. V zime vybieha z lesov: kuna lesná, tchor, liška, lasica a i. V poslednom období sa tu objavuje samotár medveď hnedý v oblasti Zverín. Domáce zvieratá: kravy, ovce, kozy, ošipané, husi, kačice, sliepky, morky, holuby, psi, mačky.

Rastlinstvo

Fytogeograficky patrí oblasť Lučeneckej kotliny do teplomilnej - panónskej flóry (Pannonicum, cca do výšky 500m n/m) a delíme ju na dve podoblasti - podoblasť matranskej flóry (Matricum) a podoblasť vlastnej panónskej flóry (Eupannonicum). Západná časť chotára obce je na úbočiach zalesnená dubovými a bukovými lesmi.

Dubiny: dub plstnatý, dub zimný, dub cerový; bučiny: buk lesný, javor horský, brest horský, niekde smrek, hrab, breza, jarabiny, brekyňa obyčajná, javor poľný, lipa veľkolistá i malolistá, jaseň, klen, osika, rakyta.

Cesta z Haliče smerom na Lupoč prechádza cez agátový les, od križovatky smerom k obci je orechová alej. V obci rastú ihličnaté stromy (borovice, smrek, jedle, tuje). Z ovocných stromov: orechy, hrušky, slivky, čerešne, jablone. Po pastvách sú štepené hrušky tzv. lupočianky (ktoré dobre rodia), ďalej divo rastúce čerešne a jablone.

Z krovín: drieň, višňa mahalebka, dráč obyčajný, kalina siripútka. V bukových lesoch napr. zemolez čierny, lykovec jedovatý, egreš, vtáci zob. V chotári rastú maliny, jahody, černice, lieskové orechy; hory sú bohaté na huby, rôzne hriby, dubáky, suchohriby, kuriatka, masliaky.

V záhradkách voľakedy nesadili a nesiali nič, pásli sa tu husi a rástol tu len bohlelav, zeleninu siali na poliach. V súčasnosti sú predzáhradky vzorne upravené s kvetinovými záhonmi. Hlavnými plodinami tu boli: pšenica, žito, jarec a ovos, červená ďatelina, bôľhoj, zemiaky.

Pozdĺž jarkov cesty Halič - Polichno, pri križovatke na Lupoč rastie jedovatá jesienka obyčajná. Rastliny vyskytujúce sa v chotári obce Lupoč (výber): cesnak sivkastý poddruh horský, tarica horská, zemežlč, chondrila juncea, kostrava rôznolistá, kručina farbiarska, kukučka vencová, mednička sedmohradská, hruška obyčajná (polnička), sladič obyčajný, blšník obyčajný, baza chabzda, bar sivý, hrdobarka obyčajná, ďatelina červená, tunica prerastená, vika hrachovitá, páľka širokolistá.

Horáreň s pôvodným názvom "Florín" sa nachádzala na severozápadnej strane obce (pôvodne Forgáchovo) s veľkou ovocnou záhradou 20 uhorských jutár. Pôvodne bola drevená, ale postupne pri striedaní horárov - lesníkov sa postavila nová, murovaná. Prvý horár - lesník bol Pál Jágri, po ňom Andráš Králik, ktorí sú pochovaní na miestnom cintoríne. Po nich bol Jozef Srnec, Ján Horňan, Karol Barca, František Bystriansky a ďalší. Vyše horárne pri potoku sa nachádza studnička "Hostovská".

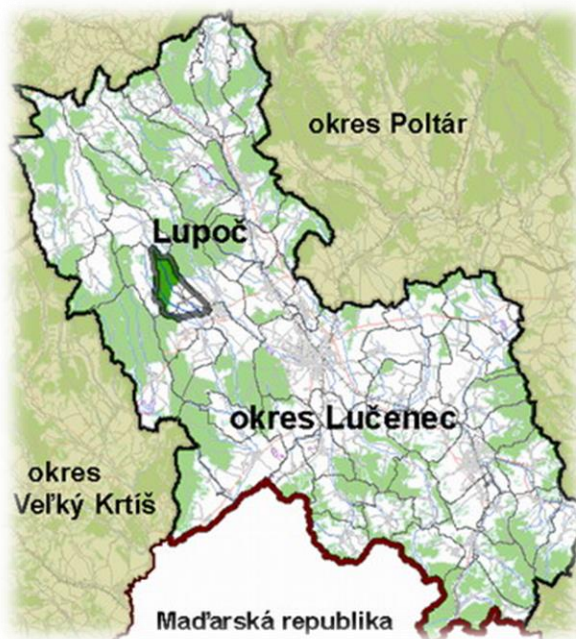
Ochrana prírody

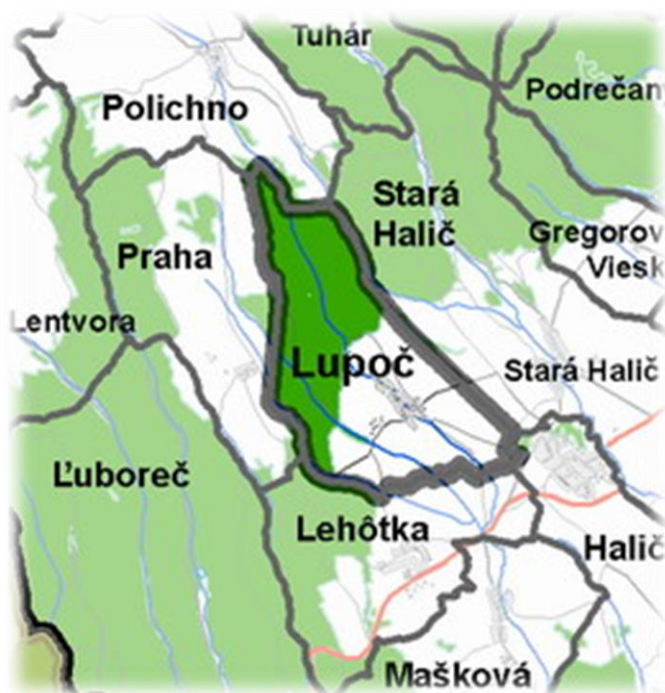
Z chránenej oblasti - kategória C - časti ochrany prírody typické pre charakter geografického regiónu z krajinársko - biologického hľadiska s výraznými biologickými a estetickými prvkami, ktoré si zasluhujú ochranu v rámci okresu ako vhodné miesto rekreácie a turistiky okrem blízkeho Haličského lesoparku patrí komplex Ľuborečskej a Lentvorskej doliny (vrátane chotára Polichna, Prahy a časti Lupoče) - predstavuje zalesnený priestor s bohato členeným reliéfom. V priestoroch prevláda dub, hrab a buk. Územie je rezervoárom zvere a rýb.

Alúvium Klenického, Podbielskeho a Polichňanského potoka, Krupinská planina, katastrálne územie Lupoč, Lehôtka, Praha. V tomto priestore, by sa mali chrániť brehové porasty na alúviách, ktoré tu plnia biologickú a estetickú úlohu. Údolia spomínaných potokov sú vhodné na turistiku, preto poznaj a chráň prírodné bohatstvo v okolí rodnej obce. Prvý jaskynný otvor bol preskúmaný Štátnou ochranou prírody SR Banská Bystrica, pracovisko Rimavská Sobota dňa 18.5.2001 RNDr. Ľudovítom Gaálom, Ladislavom Iždinským a Jaskyniarskym klubom SMOP a Ing. Františkom Radingerom z Lučenca. Jaskyňa sa nachádza v nadmorskej výške cca 400 m.

Do podzemných priestorov sa dá dostať 5,4m zvislou priepaťou, ktorá vyúsťuje do mohutnej trhliny, tu dno prudko klesá a po 15,5 m vyúsťuje do priečne orientovanej mohutnej trhliny v dĺžke 25 m a výška miestami 5-6 m. Jaskyňa sa vytvorila v andezitových brekciach na odtrhovej zóne mohutného zosunutého skalného bloku na východnom svahu Vinného vrchu. Jaskyňa je rozsadlinová, nekrasová, z toho dôvodu sa v nej nevytvorila ani kvapľová výzdoba. Steny a dno vyplňa hlinitá sutina, skaly a balvany. Celková dĺžka zameraných chodieb je 54,5 m..

Obr. č. 1 – Lokalizácia obce v rámci okresu Lučenec

Obr. č. 2 – Lokalizácia okolia obce Lupoč

Obr. č. 3 – Detail lokalizácie obce Lupoč

2.1.3 Historický vývoj obce

Lwpoch 14. - 15. storočie

Chotár obce Lupoč zatiaľ nebol systematicky archeologicky skúmaný. V okolí sú však náleziská z doby bronzovej - pilínska a kyjatická kultúra. Názvy Pohanský vrch (kóta 806 m) medzi Lupočou a Polichnom a hradisko Lysec (716 m) svedčia o tom, že tu ľudia žili dávno pred našim letopočtom. Etymologický výklad názvu Lupoč - pomenovanie má obec po jej zakladateľoch a ich zamestnaniach. Títo boli rúbarmi lesov dubových, z ktorých i kôru lúpali, preto boli pomenovaní "lúpačmi".

Prvé cirkevné zmienky o obci sú už z rokov 1333 a 1374. Osada Lwpoch bola založená počas pôsobenia Tomáša Lučenského. Obec vznikla v 14. storočí, písomne je však doložená ako Lwpoch len z roku 1499. Zemepánom bol Žigmund Lossonczy. Starý šľachtický rod Lučenskovicov buď pochádzal z Lučenca alebo mal predikát odvodený od tamjšieho majetku. Mal spoločného predka s rodom Bánffy z Lučenca v starom uhorskom veľmožskom rode Tomaj. Z tohto rodu pochádzal aj palatín Dionýz II., ktorý dostal donáciu od kráľa Bela IV. na majetok Lučenca a jeho potomkovia v 14. storočí používali podľa tohto majetku predikát de Losoncz. Obec Lupoč patrila pôvodne Haličskému panstvu, neskôr hradnému panstvu Šomoška.

16. - 17. storočie - V roku 1548 bola obec vo vlastníctve Lossonczyovcov, konkrétne Štefana Lossonczyho VI. z panstva Šomoška, ktorý bol jej zemepánom. V roku 1549 sa uvádza obec ako Lupoč, keď bola Modus arend (daná do prenájmu, keď sa pozemok nielen užíva, ale sa z neho berú aj požitky na základe práce). Spísali tu 9 port (domácností), z toho 3 želiarske, 2 opustené poddanské, 1 nová poddanská a 0,5 iné. V roku 1553 patrila Lupocs do okresu Juraja Madácha a mala 7 port, na jednej porte bývalo okolo 30 ľudí.

Turecký súpis z roku 1554, ktorý urobil sultánsky poverenec uvádza obec pod názvom Lupócs a narátal 12 port, ktoré pochádzali z 8 rodov. V druhej polovici 16. storočia bola obec poplatná Turkom v rámci Sečianskeho sandžáku. V roku 1566 sa spomína ako Lupocz Modus arend (v prenájme). V tomto čase odvádzali poddaní tzv. dvojtitú daň - aj Turkom aj zemepánovi po 9 florénov. Po smrti Štefana Lossonczyho (rod vymrel po meči) majetky zdedila jeho dcéra Anna a tie následne po jej smrti pripadli jej druhému manželovi Žigmundovi Forgáchovi, ktorý sa stal zemepánom Lupoče, krajinským hodnostárom a novohradským županom, neskôr v roku 1612 už ako popredný uhorský magnát dal znovu vystavať rodové sídlo hrad Halič. Podľa urbáru z roku 1596 patril medzi panské majetky nepatrný dubový les v horách nad obcou a kvôli žaludiam mu poddaní spoločne zvykli dať vykŕmeného brava; okrem toho na sviatok Juraja 1 tortu a 1 tortu tiež na sviatok Michala aj s 24 denármi, na sviatok Narodenia 18 denárov; ako preddavok obilie a pšenice 5 košických kubulov (dutá objemová miera 106,66 litra) a daň 18 florénov pre zemepána, okrem toho mu povinne poskytovali všetky služby ako iní sedliaci. Po Žigmundovi panstvo viedol jeho syn Adam Forgách ako krajinský hodnostár a generál, neskôr bol aj stoličným hodnostárom a novohradským županom.

18. storočie - V roku 1709 obec vykazovala 100 obyvateľov a musela dodať 3 hajdúchov. Súpis z roku 1715 vykazuje 6 poddaných domácností, 1 taxalista, spolu 7; z toho 5 slovenských, 1 maďarská, 1 nemecká; ďalej poľnohospodárska pôda: 15 katastrálnych jutár poddanskej ornej pôdy, lúky 2a1/2 jutár.

V roku 1720 sa z obce vysťahovala len jedna rodina ako kolonisti do južných oblastí (niektorí odišli až na juhoslovenské územie). Súpis z tohto roku vykazuje 6 poddaných domácností, 18 katastrálnych jutár poddanskej ornej pôdy, 3 katastrálne jutrá lúky, kopaničiarska pôda a vinice neboli a sčítaná bola všetka obrábaná pôda za posledné tri roky. Lupoč mala výmeru 5 bratislavských meríc ornej poddanskej pôdy. Najbližšie zaregistrované mlyny boli v Polichne, Lentvore, Prahe, Haliči a Tomášovciach. Spísali sa len užívatelia extravilánu (nezastavané územie obce), no zo súpisu vypadol vyslúžilý vojak, ktorý nevlastnil ani pôdu, ani dom, tiež komisári nezapísali jedného krčmára a jedného remeselníka. V obci sa neskôr rozvinulo domáce remeslo - po domácky sa spracúvalo najmä drevo, hlina, rozšírené bolo tkanie, s tovarom chodili na ťažkých vozoch na týždenné, výročné trhy, jarmoky do Haliče, Starej Haliče a inde. V roku 1728 bol zemepánom usadlosti (Possessio Lupoch) Ján Forgách.

Obyvateľstvo Lupoče sa v tom čase živilo roľníctvom a povozníctvom, rozvinuté bolo aj pastvinárstvo - obyvateľstvo páslo hovädzí dobytok, ošípané a ovce. Hospodárske budovy pre ustajnenie zvierat boli na každej sedliackej usadlosti, rovnako ako aj ovocné záhrady. Urbár obce Lupoč z roku 1770 - 71 obsahuje súpis pozemkového majetku a povinností poddaných, pričom konskriptori najprv zisťovali predurbársky stav, podľa ktorého tu bolo 7 sedliakov, 2 želiari, no neboli tu žiadni podželiari, spolu sedliaci dodávali 21 bratislavských meríc, mali 80a1/2 oráčin a 42 kat. hold lúk. Haličské panstvo grófa Forgácha vyžadovalo od poddaných zásadne roboty, no od odovzdávania desatiny z úrody boli oslobodení len niektorí poddaní z Lupoče. Tento dokument bol vytlačený po slovensky a niekde latinsky, rukopisne doplnený - obsahuje 31 strán a jednu dvojstránkovú tabuľku. Ďalší súpis, no hasiacich prostriedkov, z roku 1787 vykazuje v našej obci 21 rebríkov, 1 hák, 28 motýk, 24 drevených konví a 16 lámp, resp. faklí, hasiacu striekačku malo len mestečko Halič. Obyvatelia Lupoče v súpisoch uviedli, že sú sčasti "úrečití" poddaní (dediční), sčasti slobodní, vďaka čomu postupne dochádzalo k zjednoteniu renty na konkrétneho poddaného a jeden spôsob. V roku 1848 však urbáre stratili platnosť marcovými zákonmi o zrušení poddanstva a urbárskym patentom z r. 1853.

Cigáni - Rómovia sa v haličskom panstve prvýkrát spomínajú až v roku 1720 a podľa súpisu z roku 1775 sa v Lupoči usadili 2 rodiny, no boli to pracovití a slušní ľudia. Po roku 1761 nariadením Márie Terézie bolo zakázané nazývať ich cigánmi, ale mali byť nazývaní "novými Uhrami", či "novými roľníkmi".

Striedavé hospodárenie ako nová poľnohospodárska pokroková agrotechnika zavítala aj k nám a začali sa pestovať nové okopaniny (zemiaky, kukurica), nové technické plodiny a zintenzívnilo sa spracúvanie poľnohospodárskej produkcie (začal sa páliť lieh a variť pivo). V roku 1786 sa uskutočnil ďalší súpis obyvateľov Uhorska, podľa ktorého bolo v obci Lupocz 27 domov, 49 rodín a 260 obyvateľov. Zmapovanie Lupoče - prvé z roku 1782 - 85 bolo vojenské, uskutočnené Jozefom II. a obsahuje krajinský opis (kvalita vôd, lesy, lúky, močariská, kvalita ciest a okolité hory) a vzdialenosť obcí od Lupoče - Praha 3/4, Gacs 1/2, Polychna Stunden 3/4.

Prvý pečatný obraz pochádza z roku 1773 a tvoria ho tri klasy s dvomi prehnutými lístkami v spodnej časti sprevádzané po oboch stranách privrátenými radlicami - lemešom a čerieslom, ovenčené dvomi vetvičkami a kruhopisom: *SIGLUM*LUPOCIESIS. POSIONE 1773*. Podľa tohto najstaršieho dochovaného pečatného obrazu boli v roku 2005 v súlade s princípmi heraldiky tieto symboly obce obnovené.

19. storočie - Podľa súpisu z roku 1828 bolo v Lupoči 38 domov a 286 ľudí a o niečo neskôr sa v schematizme evanjelickej a.v. cirkvi z roku 1848 uvádza, že Lupoč mala 270 duší, 25 žiakov a učiteľom bol Ján Mocznay. V obecnej kronike sa uvádza, že v roku 1844 boli na Pohanskom vrchu robené vykopávky a našli sa bronzové predmety a hlinené nádoby, no sú uložené v Národnom múzeu v Budapešti.

Okrem máp Jozefa II. sa zachovali aj ďalšie 3 z roku 1852 a 1865 obsahujúce parcely, miestne chotárne názvy a rozloženie dediny pozdĺž potoka po obidvoch stranách so zaznačenými 54 domami, 86 parcelami a 5 zaznačenými mostmi cez potok. Táto novšia mapa pravdepodobne vychádza z podkladov zaznačených v mape z roku 1863, ktorá je značne poškodená. Z dokumentu z roku 1860 sa dozvedáme, že tu žilo 64 gazdov a chovali sa hospodárske zvieratá (voly, kravy, jalovice, kone, ovce, ošípané, somáre), no nenachádzali sa tu žiadne bane na skaly, hlinu, vápenec a piesok na stavbu, ale keďže tu boli pieskovcové skaly, nebolo nutné vytvárať priestor na výrobu váľkov. Spomína sa tu, že v chotári obce je vodný mlyn vo vlastníctve grófa Jozefa Forgácha, ktorý melie 1/3 pre zemepána, obec a mlynára Jána Paulusa, ktorý bol pre prípad sucha zabezpečený parným kotlom na pohon mlyna, aby bol pripravený na mletie. Asi v roku 1900 od grófa Forgáča tento mlyn odkúpil Ján Piecka a ten sa potom dedil ďalej z pokolenia na pokolenie. Posledným mlynárom bol Ján Piecka až do roku 1973. Pohon mlyna bol vodným kolesom z Polichňanského potoka a mlelo sa len na mlynských kameňoch, no od roku 1933 už na nových oceľových valcoch, ktoré fungovali na elektriku. Posledná činnosť mlyna bola zaznamenaná v roku 1960 pre poľnohospodárske družstvo. Posledný mlynár ho napokon predal a odvtedy prešiel rukami mnohých majiteľov až sa napokon dočkal láskavej opravy vzhľadom k svojej krásnej minulosti.

Revolučné roky 1848/49 neobišli ani Lupoč, pretože v rámci domobrany i regulárnych honvédskejších vojsk bojovali aj občania obce a do III. stotiny okresu Lučenec bolo odvedených 25 mužov. Navyše v týchto pohnutých rokoch bolo aj slovenskému obyvateľstvu v Novohrade nariadené oslavovať uhorskú nezávislosť v Divíne dňa 23. mája 1849 a z každej obce sa tam mali zúčastniť najmenej štyria zástupcovia.

Geografický slovník z roku 1851 zaznamenáva Lupocs ako slovenskú dedinu v Novohradskej župe, od Haliče vzdialenej na $\frac{1}{2}$ hodiny na úpätí vysokých kopcov, osídlenej 162 evanjelikmi a.v. a 141 katolikmi; oráčiny ležia trochu na kopcoch a je ich 456 hold, 114 hold lúk, 910 hold lesov a vnútorných pozemkov 23 hold, majer je len les; pôda je žltá, červená hlina, urodí sa na nej raž, jačmeň, ovos, zemiaky, prívarky; obyvatelia robia povozy aj furmančenie; má jeden potok a zemepánom je gróf Antal Forgách a dediči po grófovi Jánovi Forgáchovi, ktorých veľkostatok sa rozkladal v chotároch obcí Ábelová, Gregorova Vieska, Lehôtka, Lupoč, Madačka, Podrečany, Ruživá, Stará Halič, Tuhár a Halič, z toho všetku ornú pôdu prenajímali, z dreva sa pálilo uhlie, lesné plodiny a liečivé byliny sa odvážali do Budapešti; na panstve boli rybníky, štyri vodné mlyny, ťažil sa piesok a hrnčiarska hlina. Z roku 1811 sa zachoval oválny pečatný obraz, ktorý tvoria na pažiti odvrátené radlice lemeš a čerieslo, po bokoch sprevádzané dvomi klasmi a to všetko prevýšené tromi hviezdami. Kruhopolis: S*LUPOCS*1811.

Súpis obyvateľov, hospodárskych zvierat a budov z roku 1870 uvádza tieto zaujímavé čísla: počet domov 60, obyvateľov 407, majiteľov pozemkov 40, roční sluhovia 56, samostatní remeselníci 4, tkáčske remeslo 20, úradník 1, bez zamestnania nad 14 rokov

29 mužov a 148 žien, pod 14 rokov 41 chlapcov a 60 dievčat. Muži - slobodní: 78, ženatí: 109, vdovci: 12, rozvedení: 1, spolu 200; ženy - slobodné: 78, vydaté: 109, vdovy: 20, rozvedené: 0, spolu 207. Konfesia - rímskokatolícke: 61, evanjelické a.v. 274, židov 7, spolu 407. Vzdelanosť - vedia čítať muži 76, ženy 61, spolu 137; vedia čítať aj písať muži 67, ženy 14, spolu 81; nevedia čítať ani písať muži 57, ženy 132, spolu 189. Pôvod - miestni muži 192, ženy 203, spolu 395, muži z inej obce 4, zo zahraničia 4, spolu 8; ženy z inej obce 3, zo zahraničia 1, spolu 4.

Hospodárske zvieratá: kone 26, kastované 39, žriebäť 11, spolu 76; rožný statok: býk 0, kravy 11, voly 44, teľatá 7, švajčiarska krava 1, spolu 63; ovce 2162, kozy 0, ošípané 47, včelích ul'ov 20. Budovy: škola 1, obecná budova 1, súkromné domy 58, prízemné budovy 60; izieb 61, komôr 83, kuchýň 50, sýpok 30, maštali 44, ohrád pre dobytok 35. Pre porovnanie súpis z roku 1897 eviduje 84 hospodárstiev, ktoré vlastnili 383 uhorských holdov pôdy (1 hold = 1200 m²), 23 holdov záhrad, 116 holdov lúk, 161 holdov pasienkov, 887 holdov lesov a 49 holdov neúrodnej pôdy; 23 hospodárstiev malo po 2 voly a 2 kone a 13 hospodárstiev po 1 koňovi; počet stromov: 157 jabloní, 194 hrušiek, 310 čerešní, 718 sliviek a 127 orechov.

20. storočie do r. 1919 - Z roku 1910 sa zachoval súpis, podľa ktorého mala obec 482 obyvateľov, z toho ekonomicky činných bolo 250, námedzne pracujúcich 120, ktorí slúžili zväčša v priemysle, remesle a v poľnohospodárstve. Z poľnohospodárstva žilo 306 obyvateľov, z priemyslu a remesiel 157, z verejných služieb 3, zo služby v ozbrojených zložkách 1, z nádenníctva 11, zo služby 2, z iných zamestnaní 2. V lupočskom chotári bolo 25 vlastníkov s pozemkami od 10 do 100 katastrálnych jutár a 22 vlastníkov s pozemkami do 10 katastrálnych jutár, spolu pozemky patrili 47 vlastníkom a katastrálne územie malo 1623 katastrálnych hold. Profesionálna štruktúra remesiel a živností - celkovo 157, z toho aktívne činných 72, venujúcich sa kovoprofesii 2, pradeniu a tkaniu 65, potravinárstvu 2, stavebníctvu 1 a pohostinstvu 2. Z etnického hľadiska bolo 472 Lupočanov Slovákov a 10 Maďarov. V obci bolo v tom čase 80 domov a v každom žilo priemerne asi 6 ľudí, vierovyznania boli rímskokatolícke so sídlom v Gácsfalu (Stará Halič) a evanjelické a.v. so sídlom v Maškovej. V tomto období patrila Lupoč medzi obce bez možnosti miestneho nákupu potravín a spotrebného tovaru, obyvatelia si všetko nakupovali v Haliči, kde sa konali jarmoky a trhy. V roku 1910 Lupoč - Gácsláros (malá obec) - Florinvadászlak (hájoňa) patrila do Novohradskej župy, okresu Halič a spadala pod obvodný notársky úrad Halič, zákonnú stolicu Balassgyarmat, Lučenec a žandársku stanicu Halič s poštou, telegrafom a železničnou stanicou v Haliči. Začiatok 20. storočia tesne pred prvou svetovou vojnou vyzeral pomerne sľubne, keďže sa nad obcou začalo so stavbou tzv. novej cesty, na trase ktorej sa postavili aj mosty, ktoré je vidieť dodnes, takmer do polovice doliny vedľa Polichňanského potoka boli vymurované a spevnené svahy tejto cesty, no všetko zastalo so začiatkom prvej svetovej vojny. Pred druhou svetovou vojnou sa opäť začalo s meraním, keďže táto cesta by spojila obce Polichno a Ábelovú takmer po rovine, kým súčasne používaná cesta má 16% stúpanie, ale druhá svetová vojna túto stavbu novej cesty úplne pochovala a k jej dokončeniu nikdy nedošlo.

18.11.1914 v obecnom zastupiteľstve určili základinu pre chudobných 400 Korún, poľovné právo za 180 K na dobu desať rokov získal gróf Ján Forgách a držba obecnej krčmy bola daná do prenájmu za 502 K Pavlovi Királyovi na dobu troch rokov. V roku 1916 bol sudcom obce Ján Kokavec, zák. sudcom Ján Matejčík a učiteľ Šramka povolali

neskôr na front, počet obyvateľov bol 363. V roku 1918 bol starostom obce Ján Kokavec, Lupoč mala 483 obyvateľov.

Počas prvej svetovej vojny boli do dediny pridelení na prácu ruskí a srbskí zajatci. Manželky narukovaných vojakov dostávali na výživu 4 Koruny týždenne. Štát rekvíroval obilie, dobytok, seno, slamu, vlnu a ľudia museli nakupovať na prídelové lístky. Lupočania, ktorí padli v prvej svetovej vojne: Ján Svorad, Karol Šramko - učiteľ, Pavel Drozd, Ondrej a Ján Drozd, Andrej Argan, Ján Halgaš, Pavel Koporec, Ondrej Koporec, Pavel Deman, Pavel Kanát, Ján Ožďan a Pavel Svorada. Po rozbití Rakúsko-Uhorska bola založená 28. októbra 1918 Československá republika. Nový štátny útvar zbavil Slovensko maďarizačného útlaku, zaviedol parlamentnú demokraciu, zvýšil vzdelanostnú úroveň obyvateľstva a občanom sprístupnil verejné dianie. Pripojenie slovenskej časti Novohradu ku ČSR však nebolo automatické, ale vyžadovalo si politickú diplomáciu. Národné noviny v Lupoči objednával len slovenský národovec Andrej Svorad. 28. novembra 1918 boli pozvaní zástupcovia slovenských obcí do Lučenca dr. Ľudovítom Bazovským. Odbočka SNR pre Horný Novohrad žiadala pripojenie Horného Novohradu k ČSR. 25. decembra 1918 prebehlo rokovanie Maďarskej národnej rady a SNR pre Horný Novohrad o obsadení Lučenca a okolia českým vojskom. 3. januára 1919 prichádza české vojsko do Lučenca a 20. januára vyhlasuje dr. Bazovský novú politickú situáciu Lučenca a okolia, t.j. pripojenie k ČSR ako konečné riešenie.

Rok 1919 priniesol okrem návratu legionárov z Francúzska: Pavel Kanát, Martin Berky; z Talianska: Juraj Spišiak; z Ruska: Ján Aláč, ktorý však pred príchodom domov obcestoval svet a vrátil sa domov cez Francúzsko; aj vpád maďarských bolševikov, ktorí boli po dvaja pridelení do každého domu na stravovanie, ale v dedine nič zlého nevykonali. 22. októbra bol v Lehôtke bodákom zavraždený 27-ročný Lupočan Juraj Poltársky. Z 27. novembra pochádza prvá slovensky písaná zápisnica z rokovaní obecného zastupiteľstva - konkrétne obecného výboru; predseda bol Ján Petrus richtár, Andrej Svorad, Pavel Spišjak, Juraj Kokavec, Pavel Filíp, Juraj Plachý, Andrej Kokavec a Juraj Škultety - okolný richtár; notárskou pisárkou bola Józsa Rehaneková.

2.1.4 Osobnosti obce

Július Kokavec - Po ukončení štúdia pôsobil ako redaktor v redakciách Smena a Naše vojsko. Preložil niekoľko kníh poézie. Vynikajúci je jeho preklad básní Tarasa Ševčenku: Dumy moje (1959). Zomrel 9.12.1989 v Dolnom Kubíne.

Prof. PhDr. Ján Matejčík, DrSc. - Je autorom vyše 100 vedeckých a iných článkov v domácich i zahraničných časopisoch. Pôsobil v odborných komisiách Ministerstva školstva pre otázky prípravy učiteľov. V roku 1976 mu bol udelený titul Zaslúžilý učiteľ.

Prof. RNDr. Ondrej Strečko, CSc. - Autor prác: Desať kapitol z numerických, grafických a iných metód (Bratislava 1979), vysokoškolských učebných textov a viacerých štúdií. Boli mu udelené tituly Vzorový učiteľ 1974, Zaslúžilý pracovník rezortu školstva 1979; zaslúžil sa o výchovu a vzdelávanie učiteľov matematiky. Zomrel 2.1.1991 v Prešove.

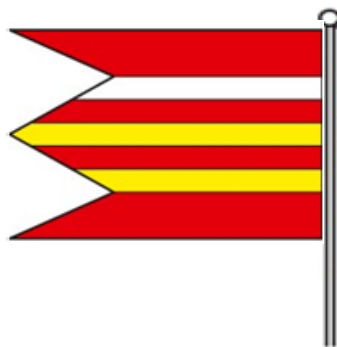
Prof. PhDr. Jozef Mátej, DrSc. - Začínal ako učiteľ na dedinských školách napr. v Dobročskej Lehote - Lazoch (1944-45), Lovinobani, Divíne, v r. 1945 - 46 na Meštianskej škole v Lučenci. V r. 1953 - 59 bol asistentom na Vysokej škole pedagogickej a v r. 1959-1987 prednášal na FF UK v Bratislave. Je autorom početných článkov, štúdií, vysokoškolských učebníc a knižných diel: O výchove detí v rodine (Martin 1954), Školská výchova za tzv. Slovenského štátu (Bratislava 1958), Slovenské učiteľstvo v boji proti fašizmu 1939 - 1945 (Bratislava 1960), Ján Kvačala (Bratislava 1962), Kapitoly z dejín pedagogiky (Bratislava 1977). Okrem toho bol aj spoluautorom a zostavovateľom ďalších početných prác: Pedagogické dielo Prof. PhDr. Jozefa Máteja, Dr.Sc. in Jednotná škola, 39, č. 9, s. 842 - 854. Pamiatky: hrob s pamätníkom v Slávičom údolí v Bratislave, báseň: G. Hupka: Sústrastná spomienka v časopise Nová cesta (1987); fotografický materiál LAMS Martin. Zomrel 2.7.1987 v Bratislave.

MUDr. Juraj Križo - V r. 1934 nastúpil na Lekársku fakultu Karlovej univerzity v Prahe a keď v r. 1938 zavreli školy v Prahe, prestúpil na Univerzitu Komenského v Bratislave, kde v r. 1944 promoval. Po promócii nastúpil do nemocnice vo Zvolene, kde pracoval až do odchodu do dôchodku. Ako dôchodca odišiel bývať k príbuzným do Hrnčiarских Zalužian, kde umrel 19.3.1979 a je tam aj pochovaný.

2.1.5 Heraldické znaky obce

Obyvatelia obce sa zaoberali poľnohospodárstvom. Okolité pôda poskytovala možnosti pre dobré pestovanie poľnohospodárskych plodín, ktorá predtým, ako bolo zasiate do nej zrnó, musela byť rozoraná pluhom, hlavnou časťou ktorého boli **lemeš a čerieslo**. A práve lemeš a čerieslo sa neskôr stali symbolom každodennej práce a života poddaného ľudu, aby dokumentovali ich postavenie a pracovné zameranie. Aj keď ide o poľnohospodársky motív, možno v ňom objaviť aj ďalšie hlboké heraldické a symbolické polohy. **Obilné klasy** poukazujú na prastaré korene prejavu ľudovej zbožnosti. Zrnó vložené („pochované“) do zeme zdanlivo zomiera, ale na jar sa prebúdzá k novému životu a prináša bohaté plody, preto je symbolom znovuzrodenia, ktoré dodáva nádej a slúži ako príklad víťazstva života nad smrťou a prosbu o požehnanú úrodu. Symbolika obilia teda znamená, že „na splnenie Tvojich prianí je potrebný čas“. Spojenie motívu radlíc a klasov symbolizuje aj čas začiatku a konca poľnohospodárskych prác, orby, žatva, pravidelného životodarného cyklu. V prípade obce je jasné, že ide o poľnohospodársku tematiku. Najstaršia známa pečať obce Lupoč je zachovaná na zápisnici pochádzajúcej z r. 1866, uloženej v Ústrednom archíve geodézie a kartografie v Bratislave pod sig. No 148 Lupoč. Pečatný obraz tvoria tri klasy s dvomi prehnutými lístkami v spodnej časti sprevádzané po oboch stranách privrátenými radlicami – lemešom a čerieslom, ovenčené dvomi v spodnej časti prekríženými vetvičkami. Kruhpis: *SIGLUM*LUPOCIESIS.POSESIONE.1773

Pri genealogických skúmaníach sa podarilo nájsť v Župnom archíve v Salgótarjáne na archívnom dokumente sign. IV-189/1. 1852/M, odtlačok pečatidla obce Lupoč pochádzajúci z r. 1811. Oválny pečatný obraz tvoria na pažiti odvrátené radlice – lemeš a čerieslo, po bokoch sprevádzané dvomi klasmi a to všetko prevýšené tromi hviezdami. Kruhpis: S*LOPUCS*1811.

ERB - V súlade s princípmi heraldiky sú v červenom štíte dvoma zlatými polovičnými odvrátenými ratoľami slzovitých listov ovenčené tri zlaté bezosté klasy – bočné na listnatých odklonených stebľách – dolu sprevádzané drobnými striebornými radlicami – lemešom a čerieslom.

PEČAŤ - obce je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopisom OBEC LUPOČ. Pečať má priemer 35 mm, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

VLAJKA - obce Lupoč pozostáva zo siedmich pozdĺžnych pruhov vo farbách červenej (2/9), žltej (1/9), červenej (1/9), žltej (1/9), červenej (1/9), bielej (1/9) a červenej (2/9). Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi siahajúcimi do tretiny jej listu.

ZÁSTAVA - má podobnú kompozíciu ako obecná vlajka. Pomer jej strán však nie je záväzne stanovený, čo znamená, že zástava môže byť aj dlhšia. Zástava sa od vlajky odlišuje tiež tým, že kým vlajka predstavuje voľný kus textilu, ktorý sa vztyčuje na stožiar pomocou lanka, zástava je vždy pevne spojená so žrdou, stožiarom alebo kratším priečnym rahnom (ak ide o koruhvu).

KRÁTKA ZÁSTAVA - obce je tiež pruhová, je však svojou dlhšou stranou pripojená k žrdi. Je vhodná najmä na kruhovú vlajkovú výzdobu obce.

KORUHVA - predstavuje zvislý typ obecnej zástavy, pri ktorej je textil pripojený k priečnému rahnu, spolu s ktorým sa vztyčuje na stožiar.

ZNAKOVÁ ZÁSTAVA - má podobu takmer štvorca, jej výška sa však v skutočnosti rovná (proporčne) výške erbu a šírka jeho šírke. Erbové znamenie je rozvinuté do celej plochy textilu.

KOMBINOVANÁ ALEBO TIEŽ „VEĽKÁ KORUHVA“ - predstavuje spojenie koruhvy so znakovou zástavou, ktorá sa pridáva k priečnému rahnu do hornej časti zástavy.

ŠTANDARDA STAROSTU - má medzi ostatnými symbolmi obce osobitné postavenie. Je vlajkou starostu, jedným z odznakov jeho úradu. Podobá sa znakovkej zástave, je však doplnená o lem vo farbách obce. Rozdiel je tiež v tom, že kým znaková zástava môže byť zhotovená v mnohých exemplároch, štandarda existuje spravidla len v jednom vyhotovení a býva tiež zhotovená luxusnejšou technikou.

OKRÚHLE PEČIATKY - ich pečatné pole sa nelíši od obecnej pečate, no kruhopis sa mení podľa toho, či ide o pečiatku starostu, obecného zastupiteľstva alebo obecného úradu.

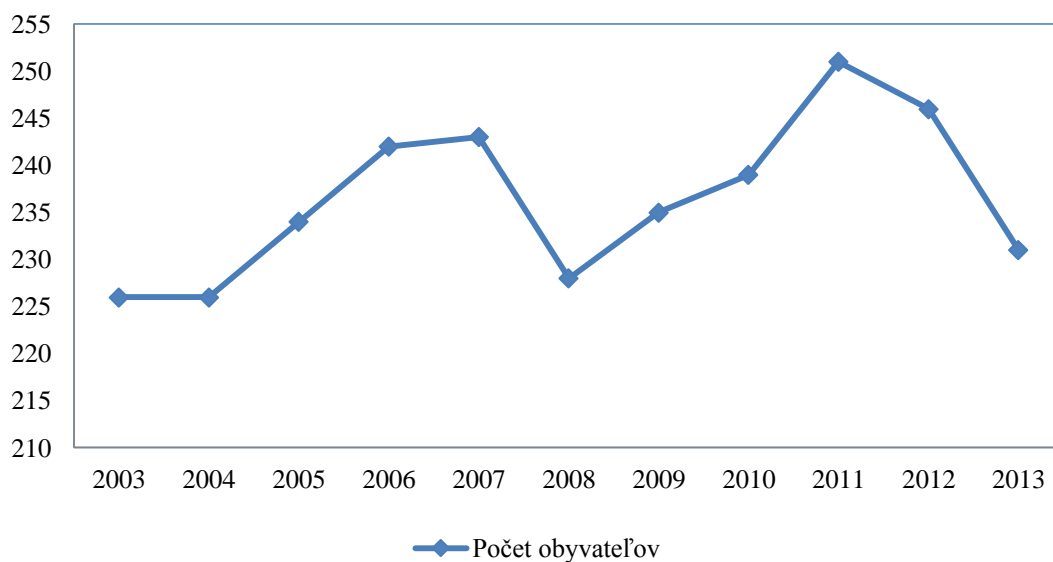
2.2 Demografický vývoj a štruktúra obyvateľov obce

2.2.1 Vývoj počtu obyvateľov obce

Tabuľka č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2003 - 2013

Rok	Počet obyvateľov
2003	226
2004	226
2005	234
2006	242
2007	243
2008	228
2009	235
2010	239
2011	251
2012	246
2013	231

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011, obec

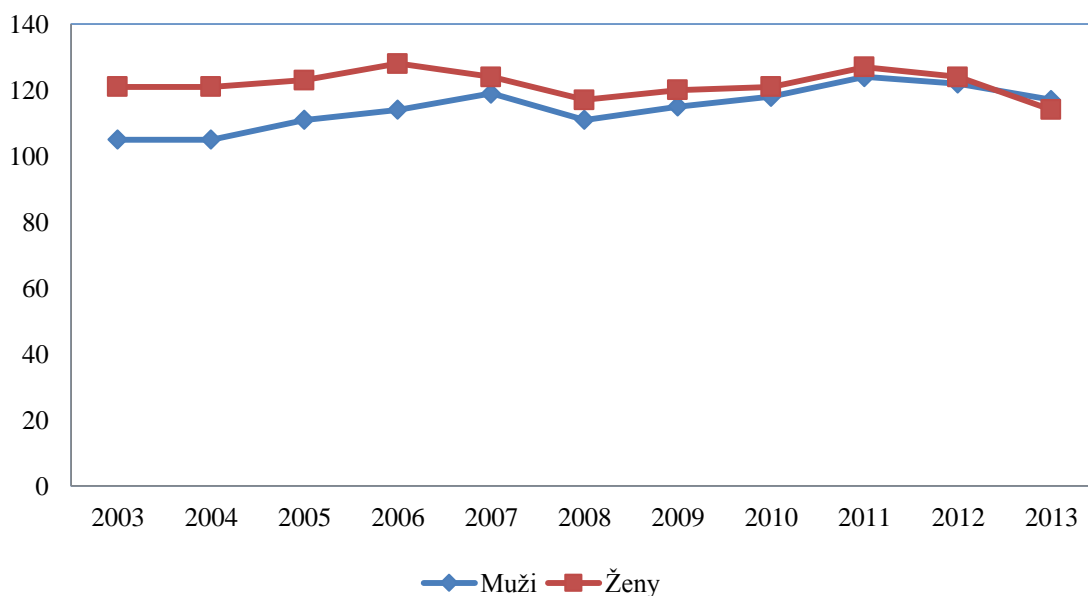
Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2003 - 2013

Tabuľka č. 2: Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2003 - 2013

Rok	Muži	Ženy	Spolu
2003	105	121	226
2004	105	121	226
2005	111	123	234
2006	114	128	242
2007	119	124	243
2008	111	117	228
2009	115	120	235
2010	118	121	239
2011	124	127	251
2012	122	124	246
2013	117	114	231

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011, obec

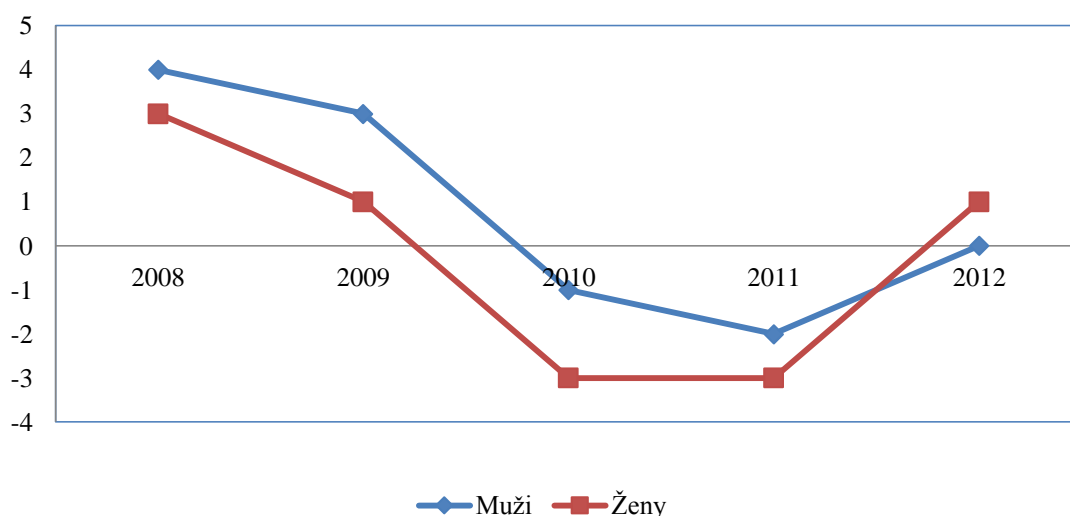
**Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia
v rokoch 2003 - 2013**

Tabuľka č. 3: Prírastok / úbytok obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2008 - 2012

Rok	Živonarodení		Zomrelí		Prírodný prírastok / úbytok		Prírastok / úbytok sťahovaním		Celkový prírastok / úbytok	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
2008	0	0	0	3	0	-3	4	6	4	3
2009	1	1	1	0	0	1	3	0	3	1
2010	2	1	3	3	-1	-2	0	-1	-1	-3
2011	1	0	3	2	-2	0	0	-1	-2	-3
2012	1	1	4	2	-3	-1	3	2	0	1

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011, obec

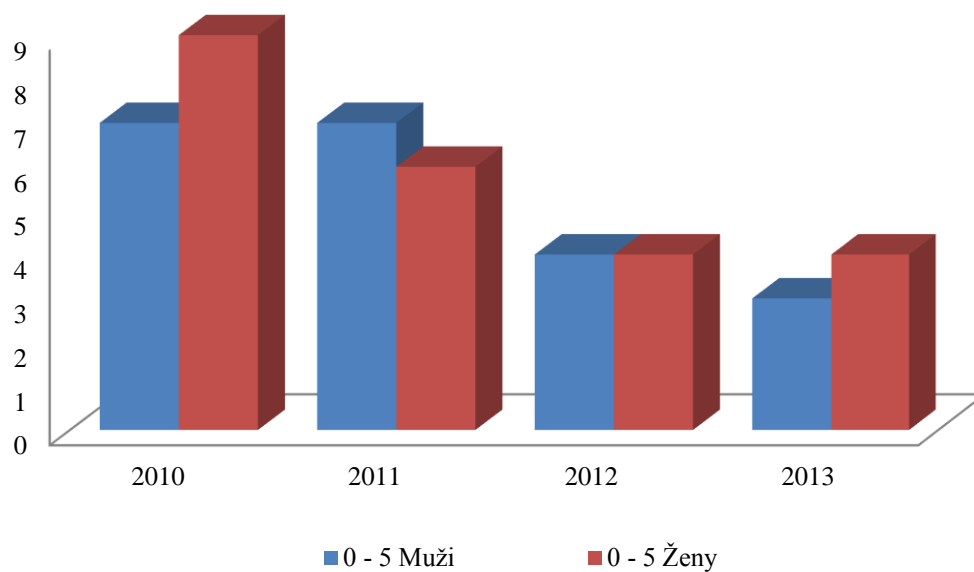
Graf č. 3: Prírastok / úbytok obyvateľov v rokoch 2008 - 2013

2.2.2 Rozdelenie obyvateľov obce podľa veku a pohlavia

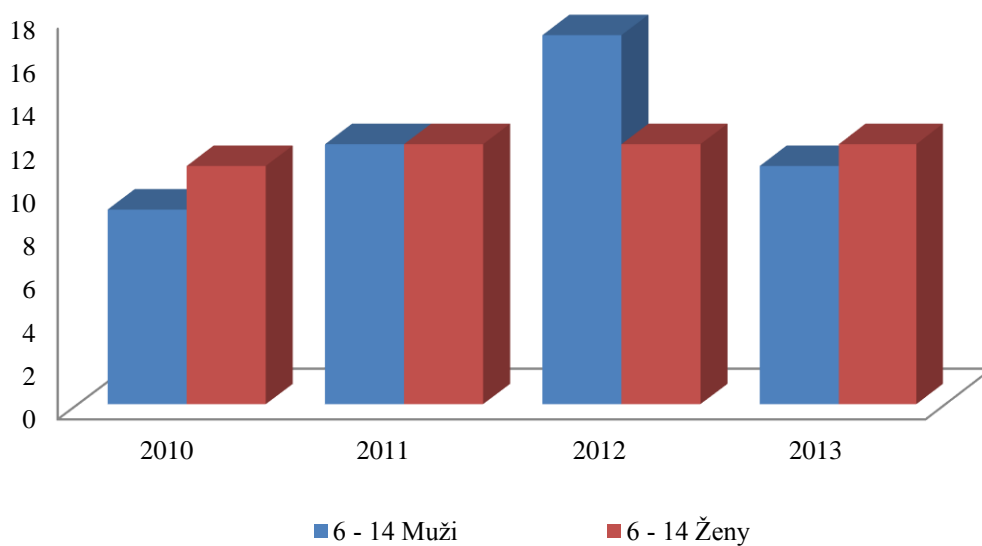
Tabuľka č. 4: Veková štruktúra obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2008 - 2013

Vek	0 - 5		6 - 14		15 - 64		65 a viac		Spolu
Rok	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	
2010	7	9	9	11	94	84	14	23	251
2011	7	6	12	12	90	85	13	21	246
2012	4	4	17	12	90	90	11	19	247
2013	3	4	11	12	89	85	10	17	231

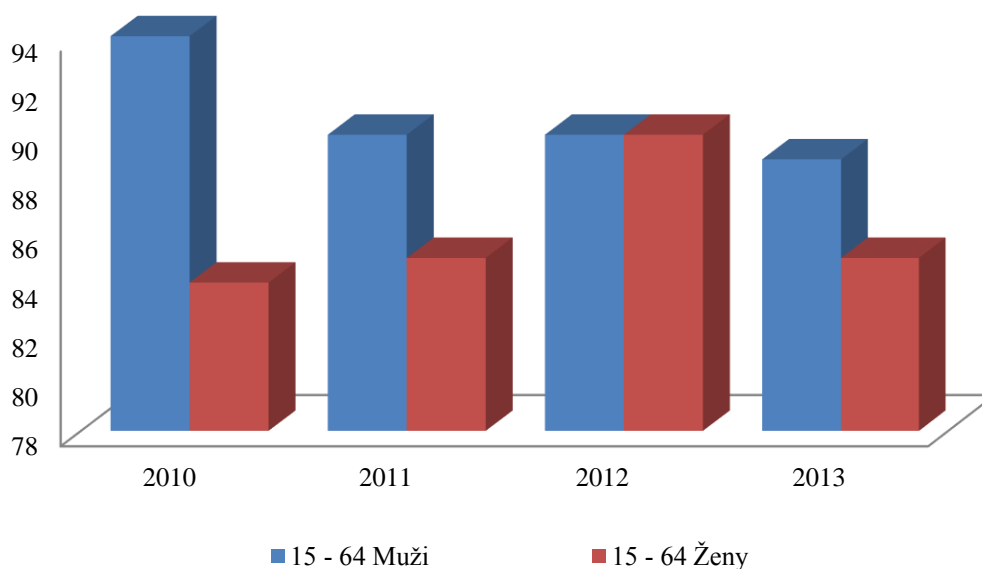
Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011, obec

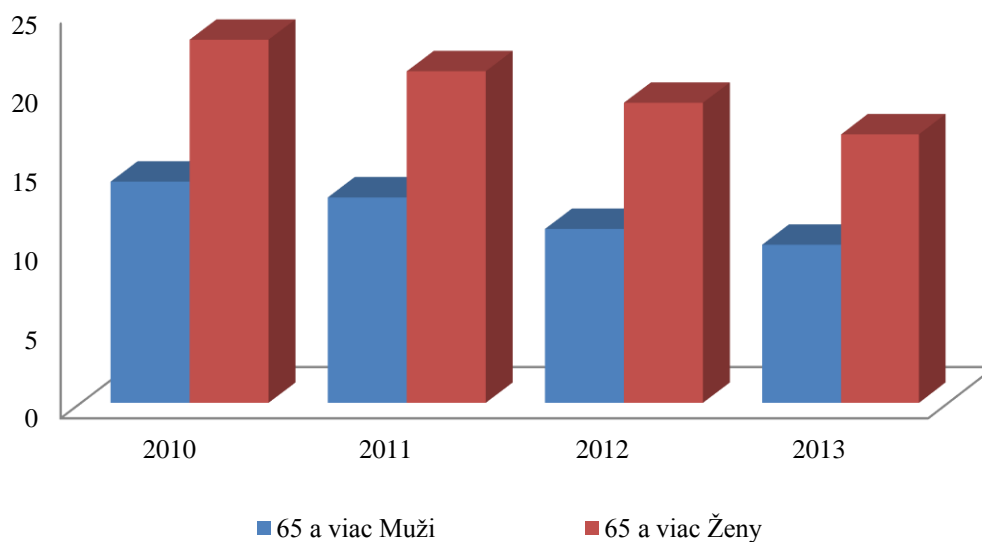
Graf č. 4a: Veková štruktúra obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2008 - 2013

Graf č. 4b: Veková štruktúra obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2008 - 2013

Graf č. 4c: Veková štruktúra obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2008 - 2013

Graf č. 4d: Veková štruktúra obyvateľov podľa pohlavia v rokoch 2008 - 2013

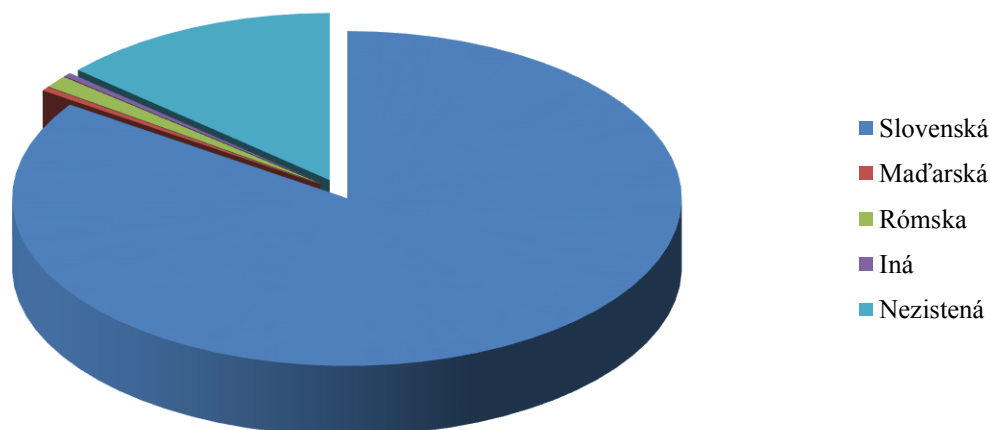

2.2.3 Národnostné zloženie obyvateľstva

Tabuľka č. 5: Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a národnosti

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu	%
Slovenská	101	111	212	84,46
Maďarská	0	1	1	0,40
Rómska	2	1	3	1,20
Iná	1	0	1	0,40
Nezistená	20	14	34	13,55
Spolu	124	127	251	100,00

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

Graf č. 5: Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a národnosti

Tabuľka č. 6: Marginalizované rómske komunity v obci

Rómovia bývajúci rozptýlene (medzi majoritou)	Rómovia bývajúci v koncentráciách vo vnútri obce	Rómovia bývajúci koncentrovane na okraji obce	Rómovia bývajúci v segregovaných koncentráciách	Spolu
1	0	0	0	1
100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%

Zdroj: Atlas rómskych komunit, obec

- Rómovia bývajúci rozptýlene (medzi majoritou)
- Rómovia bývajúci v koncentráciách vo vnútri obce
- Rómovia bývajúci koncentrovane na okraji obce
- Rómovia bývajúci v segregovaných koncentráciách

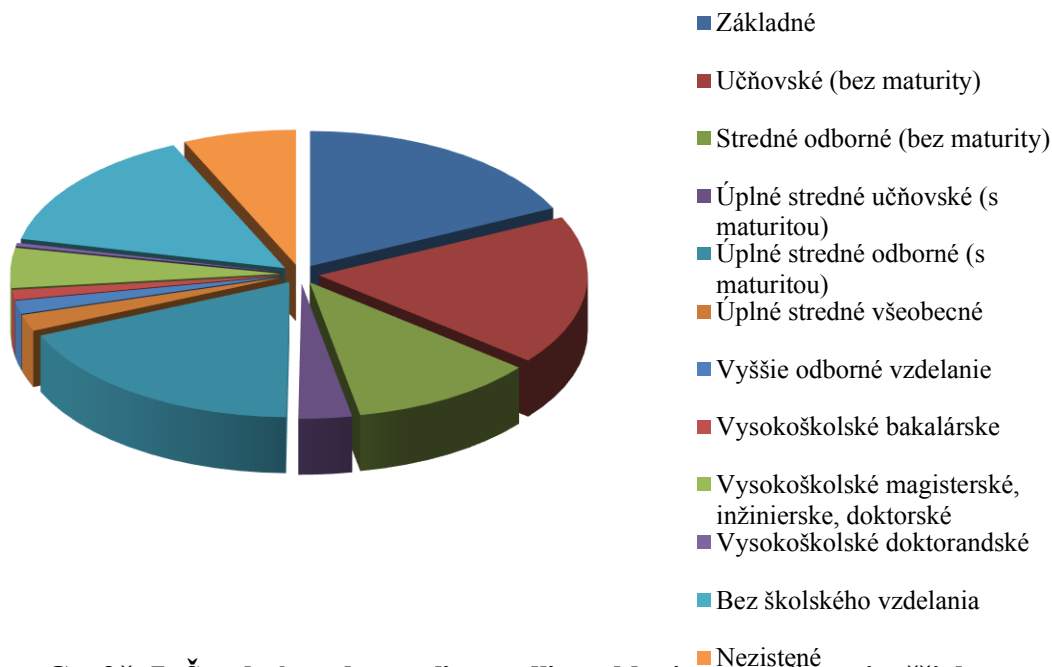
Graf č. 6: Marginalizované rómske komunity v obci

2.2.4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Tabuľka č. 7: Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	%
Základné	20	25	45	17,93
Učňovské (bez maturity)	28	17	45	17,93
Stredné odborné (bez maturity)	17	11	28	11,16
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	3	5	8	3,19
Úplné stredné odborné (s maturitou)	24	22	46	18,33
Úplné stredné všeobecné	1	4	5	1,99
Vyššie odborné vzdelanie	1	3	4	1,59
Vysokoškolské bakalárske	1	2	3	1,20
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	2	10	12	4,78
Vysokoškolské doktorandské	0	1	1	
Bez školského vzdelania	18	19	37	14,74
Nezistené	9	8	17	6,77
Spolu	124	127	251	99,60

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

Graf č. 7: Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Lupoč vypovedá na jednej strane o pomerne vysokom počte zastúpení vyššieho vzdelania a na druhej strane o pomerne nenáročných profesiách, ktoré môžu byť v obci zastúpené vzhľadom na dosiahnutý stupeň vzdelania jej obyvateľov. Taktiež vypovedá aj o odchode jej pôvodných obyvateľov s vyšším stupňom vzdelania do priemyselne rozvinutejších oblastí s cieľom uplatnenia sa, čo má za následok vysokú skladbu obyvateľstva so základným vzdelaním a bez vzdelania. Základné vzdelanie a nedokončené základné vzdelanie má viac ako 30 %.

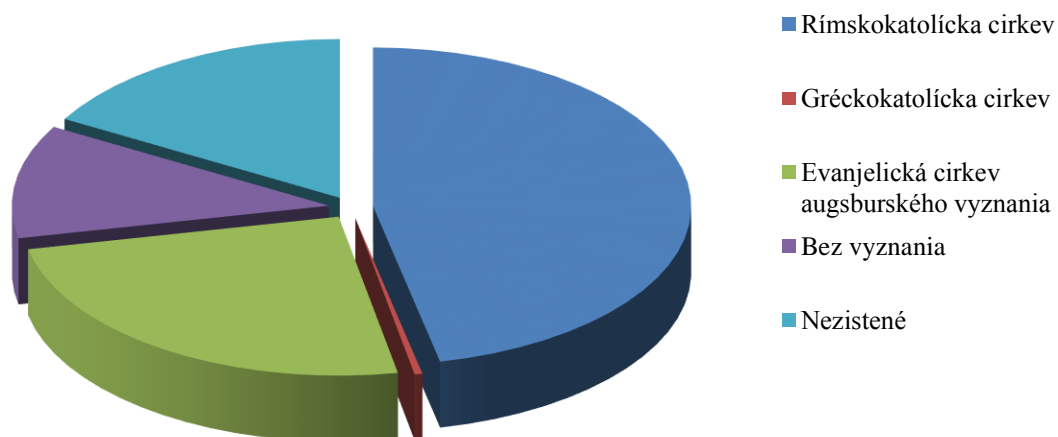
Vzhľadom na vzdelanostnú úroveň obyvateľstva vzrastá potreba poskytovania takého typu služieb, ktoré zmiernia hodnoty počtov obyvateľov s ukončeným základným vzdelaním, či bez vzdelania. Potrebnými sa javia rôzne prednášky, vzdelávacie aktivity, propagácia a presadzovania ďalšieho vzdelávania. Problémom môže byť dlhodobá nepriaznivá situácia v oblasti spojov a dochádzania.

2.2.5 Vierovyznanie

Tabuľka č. 8: Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Muži	Ženy	Spolu	%
Rímskokatolícka cirkev	55	62	117	46,61
Gréckokatolícka cirkev	0	1	1	0,40
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	28	34	62	24,70
Bez vyznania	17	12	29	11,55
Nezistené	24	18	42	16,73
Spolu	124	127	251	100,00

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

Graf č. 8: Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a náboženského vyznania

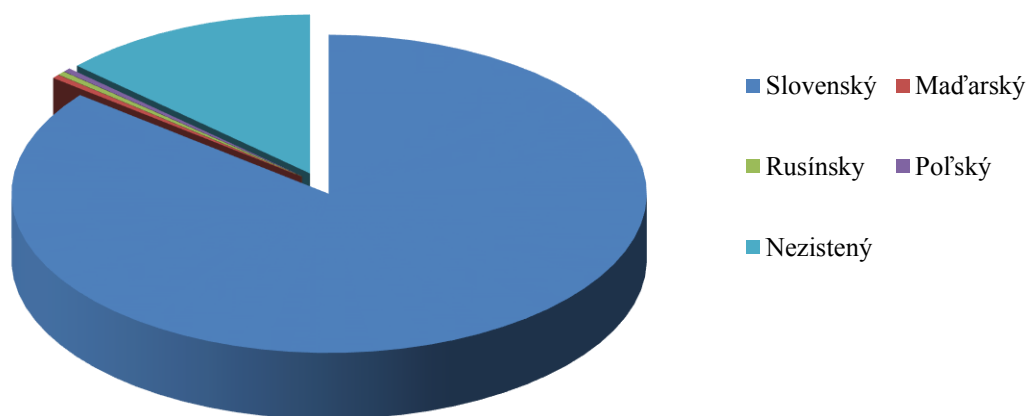
Obec a jej pomerné rozdelenie obyvateľstva podľa vierovyznania zapadá do regiónu s prevažným zastúpením katolíckej obce. V obci Lupoč nie je kostol. Bohoslužby tu bývajú každú poslednú nedeľu v mesiaci v priestoroch obecného úradu. Sväté omše sa konajú pravidelne každú nedeľu v čase o 9,00 a o 11,00 hod. v rímskokatolíckom kostole Nájdenia sv. kríža v Haliči.

2.2.6 Zloženie obyvateľstva podľa jazyka

Tabuľka č. 9: Štruktúra obyvateľov podľa materinského jazyka

Materinský jazyk	Spolu	%
Slovenský	215	85,66
Maďarský	1	0,40
Rusínsky	1	0,40
Poľský	1	0,40
Nezistený	33	13,15
Spolu	251	100,00

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

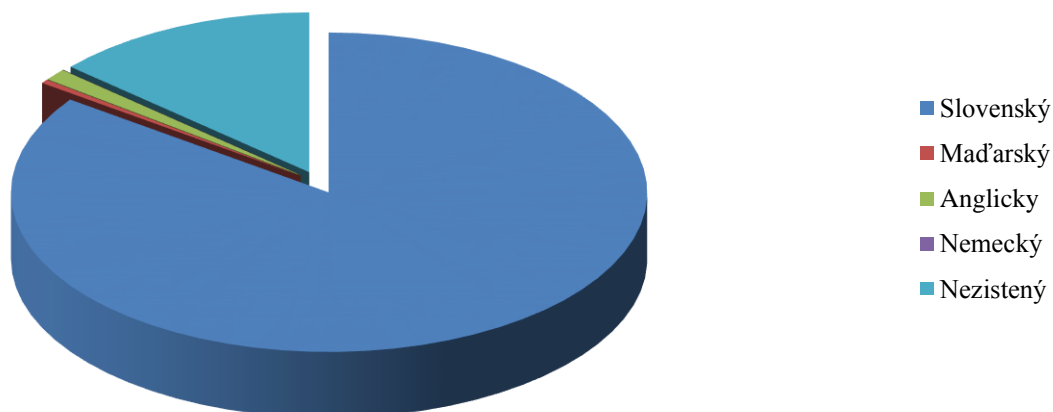

Graf č. 9: Štruktúra obyvateľov podľa materinského jazyka

Tabuľka č. 10: Štruktúra obyvateľov podľa najčastejšie používaného jazyka na verejnosti

Jazyk používaný na verejnosti	Spolu	%
Slovenský	213	84,86
Maďarský	1	0,40
Anglický	3	1,20
Nemecký	0	0,00
Nezistený	34	13,55
Spolu	251	100,00

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

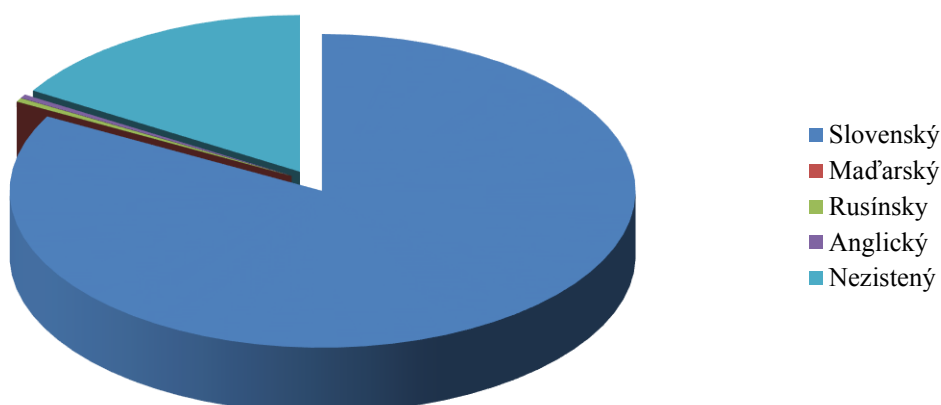

Graf č. 10: Štruktúra obyvateľov podľa najčastejšie používaného jazyka na verejnosti

Tabuľka č. 11: Štruktúra obyvateľov podľa najčastejšie používaného jazyka v domácnosti

Jazyk používaný v domácnosti	Spolu	%
Slovenský	208	82,87
Maďarský	0	0,00
Rusínsky	1	0,40
Anglický	1	0,40
Nezistený	41	16,33
Spolu	251	100,00

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

Graf č. 11: Štruktúra obyvateľov podľa najčastejšie používaného jazyka v domácnosti

Ako už naznačili časti týkajúce sa národnosti, v obci je obyvateľstvo mierne zmiešané, prevláda tu však slovenská národnosť, zvyšné obyvateľstvo je nezistené. V obci sa hovorí slovenským jazykom, viac ako 80% udáva ako materinský jazyk slovenský.

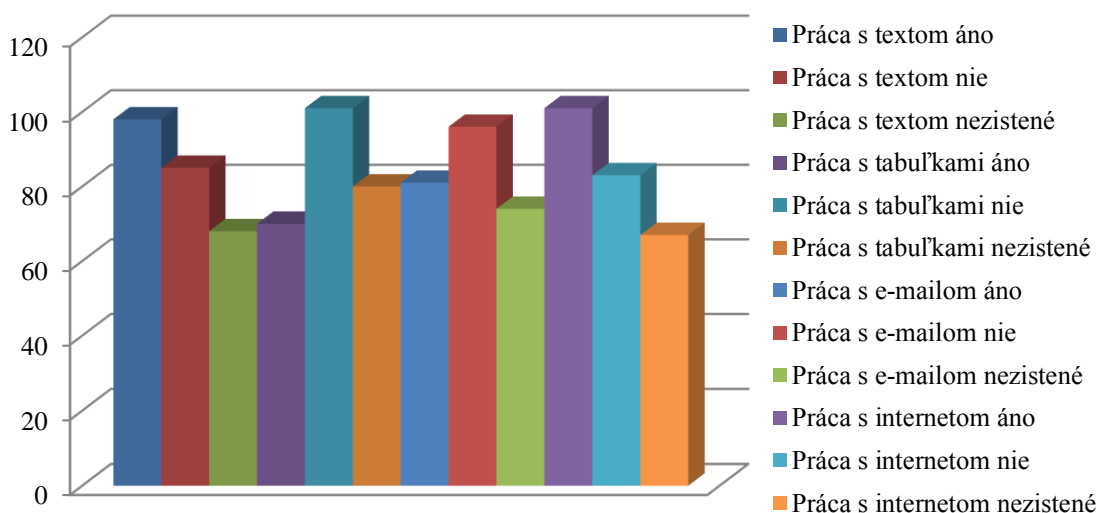
Graf č. 11 poukazuje, že aj napriek okresu susediacim s Maďarskom, sa na verejnosti používa slovenský jazyk aj v úradnom styku. Jazyk používaný v domácnosti je tiež slovenčina.

2.2.7 Počítačová gramotnosť obyvateľstva

Tabuľka č. 12: Štruktúra obyvateľov podľa počítačových znalostí

Počítačové znalosti		Počet
Práca s textom	áno	98
	nie	85
	nezistené	68
Práca s tabuľkami	áno	70
	nie	101
	nezistené	80
Práca s e-mailom	áno	81
	nie	96
	nezistené	74
Práca s internetom	áno	101
	nie	83
	nezistené	67

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

Graf č. 12: Štruktúra obyvateľov podľa počítačových znalostí

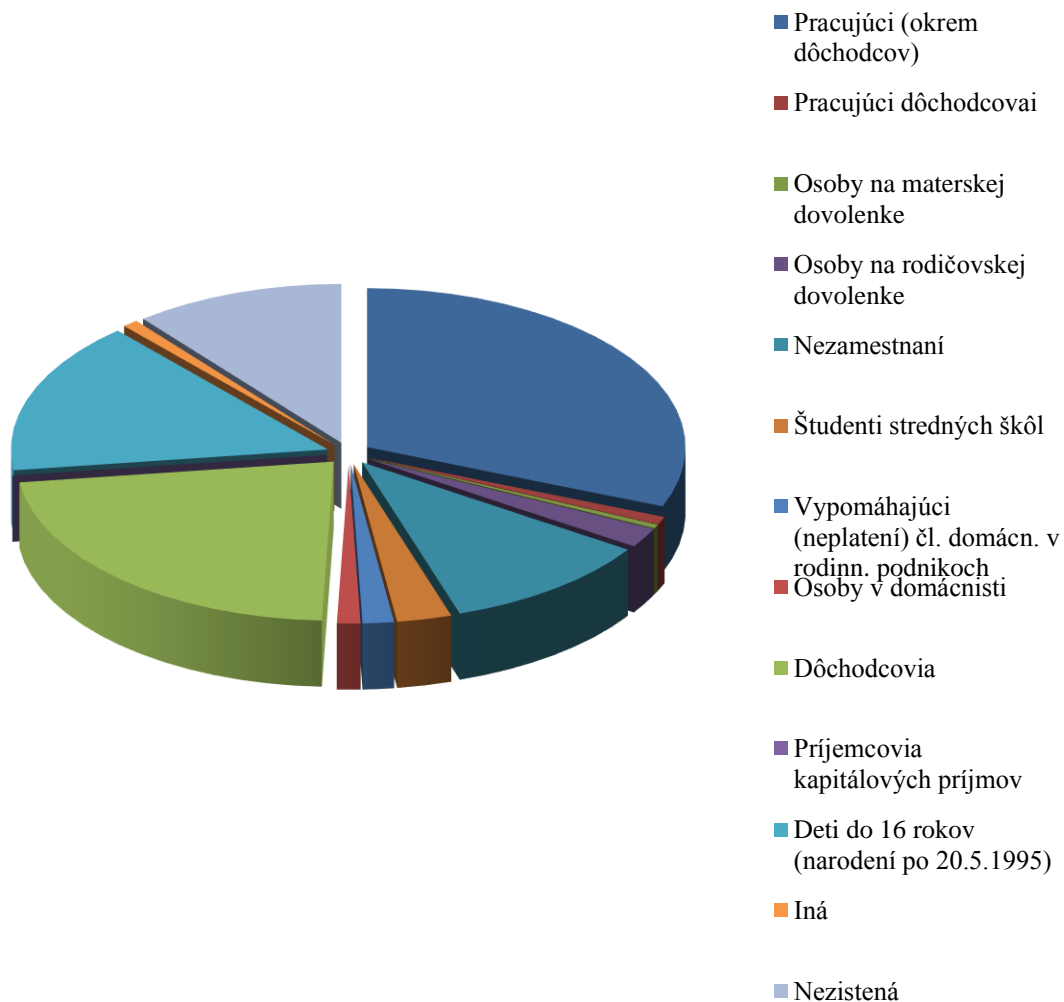
Počítačová gramotnosť obyvateľov obce Lupoč je na pomerne uspokojivej úrovni aj vzhľadom na dosiahnuté vzdelanie, kde základné vzdelanie a nedokončené základné vzdelanie má viac ako 30 % obyvateľstva. Vystáva tu potreba ďalšieho vzdelávania občanov za účelom zvýšenia zamestnateľnosti sa a uplatnenia sa na trhu práce.

2.2.8 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Tabuľka č. 13: Štruktúra obyvateľov podľa ekonomickej aktivity

Ekonomická aktivita	Spolu	%
Pracujúci (okrem dôchodcov)	78	31,08
Pracujúci dôchodcovia	2	0,80
Osoby na materskej dovolenke	1	0,40
Osoby na rodičovskej dovolenke	5	1,99
Nezamestnaní	27	10,76
Študenti stredných škôl	7	2,79
Vypomáhajúci čl. domácn. v rodinn. podnikoch	4	1,59
Osoby v domácnosti	3	1,20
Dôchodcovia	56	22,31
Príjemcovia kapitálových príjmov	0	0,00
Deti do 16 rokov (narodení po 20.5.1995)	39	15,54
Iná	2	0,80
Nezistená	27	10,76
Spolu	251	100,00

Zdroj: ŠÚ SR – SOBD 2011

Graf č. 13: Štruktúra obyvateľov podľa ekonomickej aktivity

V obci Lupoč je nezamestnanosť na uspokojivej úrovni aj vzhľadom k tomu, že väčšina obyvateľov obce má nízke, resp. žiadne vzdelanie.

Prevažná časť zamestnaných pracuje v okolitom regióne. K nezamestnanosti predovšetkým prispieva zlá poloha a nutnosť cestovania za prácou.

Tabuľka č. 14: Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa ekonomickej činnosti

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	Muži	Ženy	Spolu	Z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	7	1	8	6
Lesníctvo a ťažba dreva	2	1	3	2
Ťažba uhlia a lignitu	0	1	1	0
Dobývanie kovových rúd	1	0	1	1
Výroba potravín	0	1	1	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a výroba predmetov zo slamy a prút. materiálu	1	0	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	0	1	1	0
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	2	0	2	0
Výroba a spracovanie kovov	1	0	1	0
Výroba kovov. Konštr.í okrem strojov a zariad.	3	1	4	3
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1	0	1	0
Výroba nábytku	0	1	1	1
Výstavba budov	3	0	3	3
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	0	1	1	1
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	2	2	4	4
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	7	9	16	10
Pozemná doprava a doprava potrubím	5	3	8	4
Poštové služby a služby kuriérov	0	1	1	1
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	1	1	2	1
Telekomunikácie	1	0	1	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	0	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	0
Právne a účtovnícke činnosti	2	0	2	1
Reklama a prieskum trhu	1	1	2	2
Bezpečnostné a pátracie služby	1	0	1	1

Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	5	7	12	10
Vzdelávanie	1	6	7	5
Zdravotníctvo	2	3	5	5
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	0	1	1	1
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	1
Nezistené	8	4	12	6
Spolu	60	48	108	75

Zdroj: ŠÚ SR - SOBD 2011

Podľa ekonomickej činnosti sú pracujúci občania zamestnaní prevažne v odvetviach zameraných na pestovanie plodín a chov zvierat, maloobchod, verejnú správu. Približne 3/4 pracujúceho obyvateľstva musí za prácou dochádzať.

Zamestnanosť

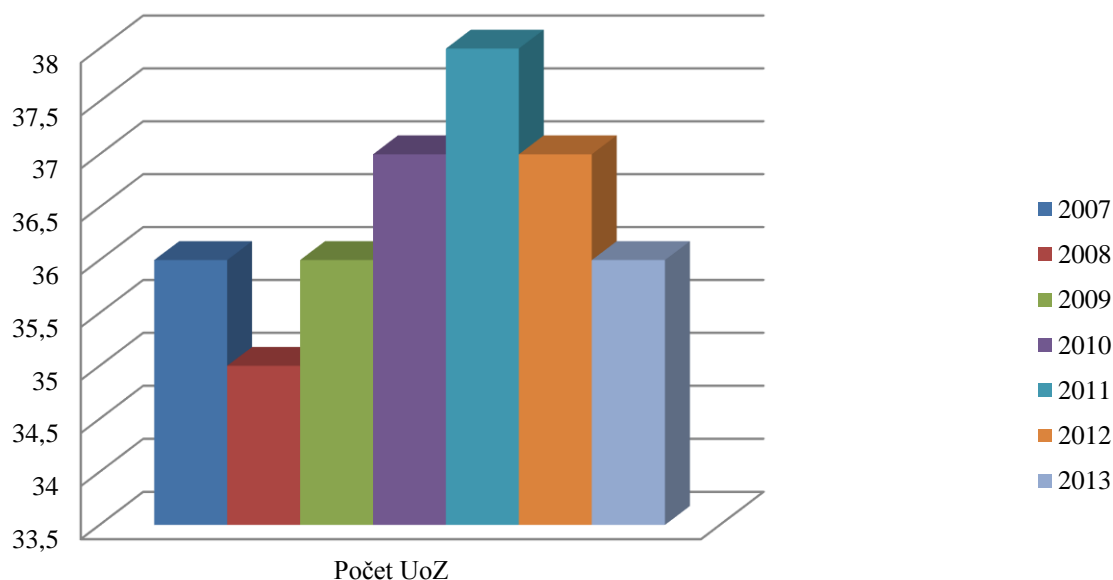
Počet uchádzačov o zamestnanie v obci Lupoč sa v jednotlivých rokoch veľmi nemení. V súčasnosti je nepriaznivá situácia na trhu práce najmä pre dlhodobo nezamestnaných a osoby s nízkou kvalifikáciou, ktorých je z nezamestnaných v obci väčšina.

Do budúcnosti môže byť pre obce prínosom realizácia projektov v rámci Európskej únie, kde by bolo možné zamestnať nízkokvalifikovanú pracovnú silu.

Tabuľka č. 15: Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2007 - 2013

Rok, k 31.12	Počet UoZ	Miera nezamestnanosti v %
2007	36	18
2008	35	17
2009	36	16
2010	37	16
2011	38	17
2012	37	16
2013	36	15

Zdroj: obec

Graf č. 15: Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2007 - 2013

2.3 Technická infraštruktúra

2.3.1 Technická vybavenosť

Tabuľka č.16: Vybavenosť obce technickou infraštruktúrou

Infraštruktúra - jednotka	Údaj
Pošta – počet	Nie
PSČ	98511
Cesty I. triedy – km	-
Cesty II. triedy – km	-
Cesty III. triedy – km	-
Rýchlostné cesty – km	-
Iné cesty – km	Miestne komunikácie
Cesty v majetku obce celkom – km	Miestne komunikácie
Železničná sieť – km	-
Plyn – m	-
Kanalizácia – m	-
ČOV – typ, či slúži iba pre obec	-
Vodovod – m	-
Vodný zdroj	Individuálne pramene - studne
Zber TKO	MEPOS
- Klasický	Nie
- Separovaný	Áno

Domové ČOV – ks	-
Spôsob vykurovania	Pevné palivo
Vedenie el. energie	
- Vzdušné	Áno
- Káblové	-
Železničná stanica	-
Autobusová zastávka – počet	Áno
Telefónny rozvod – typ	Zemou, vzduchom – pevná linka
Internet – typ	Zemou, vzduchom
Rozhlas	Miestny rozhlas na hlásenie oznamov
Káblová TV	-
Signál Orange – kvalita	Priemerný
Signál T-Mobile – kvalita	Priemerný
Signál O2 – kvalita	Priemerný

Obec nemá vlastnú poštu, spadá pod poštu obce Halič. Obec nie je plynofikovaná, vybudovanú kanalizáciu a vodovod nemá. Občania ako zdroj pitnej vody používajú vlastné studne, v ktorých voda má dobré hygienické výsledky. Na vykurovanie občanov používajú tuhé palivo a elektriku. Najbližšia železničná stanica je v obci Tomášovce, autobusové spojenie je v obci na nízkej úrovni vzhľadom k tomu, že obec je takmer koncovou obcou. Prístup na internet je riešený prostredníctvom Telekomu aj mikrovlnky. Signál všetkých mobilných operátorov má kolísavú kvalitu.

2.3.2 Domový a bytový fond

Tabuľka č. 17: Domový a bytový fond

Počet	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	domový fond spolu
Domov spolu	102	2	31	135
Trvale obývaných domov	-	-	-	-
v tom vlastníctvo:	50	2	4	56
štátu	0	0	0	0
bytového družstva	0	2	0	2
obce	0	0	4	4
fyzickej osoby	50	0	0	50
právnickej osoby	0	0	0	0
ostatných	0	0	0	0
Ubytovacích zariadení bez bytu	0	0	0	0
Neobývaných domov	52	0	27	79
z toho určených na rekreáciu	50	0	0	52
Priemerný vek domu	-	-	-	-

Bytov spolu	55	12	0	77
v tom: trvale obývané	55	12	0	77
z toho družstevné	0	0	0	0
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	11	0	11
neobývané	50	1	0	51
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	0	0	0	0
neobývané, určené na rekreáciu	49	0	0	49
neobývané, uvoľnené na prestavbu	0	0	0	0
neobývané, nespôsobilé na bývanie	1	0	0	1
neobývané po kolaudácii	0	0	0	0
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	0	1	0	1
neobývané z iných dôvodov	2	0	0	2
nezistené	0	0	0	0

Zdroj: obec

2.3.3 Protipožiarna ochrana

V obci Lupoč neexistuje funkčný Dobrovoľný hasičský zbor.

2.4 Sociálna infraštruktúra

2.4.1 Cirkev a náboženstvo

Služby Božie sa vo filiálke v Lupoči konajú vždy poslednú nedeľu v mesiaci v budove obecného úradu v čase o 9,30 hod, v Prahe v evanjelickom chráme Božom o 11,00 hod. V Haliči v bývalej židovskej synagóge

zrekonštruovanej na evanjelický chrám Boží sa konajú vždy prvú a tretiu nedeľu v mesiaci v čase od 13,00 hod. V Maškovej v evanjelickom chráme Božom sa konajú prvé tri nedele v mesiaci okrem poslednej vždy o 11,00 hod. Sväté omše sa konajú pravidelne každú nedeľu v čase o 9,00 a o 11,00 hod. v rímskokatolíckom kostole Nájdenia sv. kríža v Haliči.

2.4.2 Kultúra, šport, kluby a zariadenie

Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom, ktorý disponuje javiskom, kuchynkou, šatňami a osvetlením – v súčasnosti je to predmetom plánovanej rekonštrukcie. Využitie kultúrneho domu umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských

podujatí, prezentujúcich tradície a zvyky miestnych obyvateľov. Budovu kultúrneho domu využívajú viaceré organizácie (napríklad na organizáciu plesov, predajných akcií).

V obci existuje futbalové ihrisko a detské ihrisko. Futbal sa hrá iba amatérsky vo voľnom čase.

Kultúrne podujatia a zaujímavosti

Obec pravidelne každoročne usporadúva tieto podujatia: deň žien, stávanie a rúcanie mája, deň detí, Lupočská hostina, mesiac úcty k starším, Mikuláš, silvestrovská zábava. Konajú sa buď v sále Kultúrneho domu alebo v zasedačke obecného úradu.

Miestne Občianske združenie Pod Skaličkou usporadúva každoročne divadelné predstavenia a nohejbalový turnaj obcí, na ktorý opravilo aj hraciu plochu za budovou Družstva Budúcnosť.

V obci funguje vynovený klub mládeže vybavený športovým náčiním. V centre obce je vybudované detské ihrisko s hojdačkou, šmýkačkou a lanovou preliezačkou pre najmenších, stolnotenisový stôl a šachovnica pre ostatné vekové kategórie.

Tabuľka č. 19: Prehľad historických, kultúrnych zdrojov

kultúrny dom	1	zvonice	1
múzeum	0	galéria, kino	0
pamätná izba	1	farský úrad	0
knižnica	1	sochy	0
klub dôchodcov	0	kúrie	0
klub mládeže	1	parky	1
kostol	0	chránené územia	0
hrad	0	chránený strom	0
kaštieľ	0	archeologické náleziská	1
kaplnka	0	technické pamiatky	1
božie muky	0	pamätané miesta	0
studničky	4	významné hroby	0
cintorín	1		

2.4.3 Zdravotníctvo a sociálna oblasť

Obec Lupoč nezabezpečuje, resp. môže zabezpečovať opatrovateľskú službu

prostredníctvom externých poskytovateľov.

Ľudia to riešia sami v rámci príbuzenstva. Obec vybavuje umiestnenie ľudí do domovov dôchodcov v okolí. Do budúcnosti sa neplánuje zriadiť opatrovateľskú službu.

Možná spolupráca s okolitými sociálnymi zariadeniami:

- Nezábudka Fiľakovo: spolupráca pri umiestňovaní seniorov v zmysle rozhodnutia obce o odkázanosti na umiestnenie,
- Krízové stredisko, OZ Za dôstojný život,
- Krízové stredisko AMORET, Lučenec

Ďalšie služby poskytované občanom:

- základné sociálne poradenstvo (zamestnanci),
- iné služby poskytované občanom.

Ďalší poskytovatelia sociálnych služieb v spádovom území:

Tabuľka č. 15: Poskytovatelia sociálnych služieb

Inštitúcia	Druh služby	Typ služby
Domov pre osamelých rodičov, Lučenec	verejné	Sociálne služby
Centrum pre občana a rodinu, Lučenec	súkromné	Sociálne služby, SPOaSK
Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb, Lučenec	verejné	Sociálne služby
Domov sociálnych služieb LIBERTAS, Lučenec	verejné	Sociálne služby
Domov sociálnych služieb NÁDEJ, Vidiná	verejné	Sociálne služby
Zariadenie opatrovateľskej služby, Lučenec	verejné	Sociálne služby
Krízové stredisko AMORET, Lučenec	verejné	SPOaSK
Domov sociálnych služieb Nezábudka, Fiľakovo	súkromné	Sociálne služby

Obec neprevádzkuje zdravotnícke zariadenie, v obci sa nenachádza lekáreň. Na ostatnú zdravotnú starostlivosť sú občania zaradení pod mesto Lučenec a obec Halič, kde

využívajú ambulancie pre dospelých, deti, stomatológiu a gynekológiu. Ostatné akútne prípady, ako aj hospitalizácia sa uskutočňuje v NsP v Lučenci.

2.5 Hospodárstvo

2.5.1 Podnikateľské subjekty a neziskové inštitúcie v obci

V obci sídli málo podnikateľských subjektov. Patria medzi ne:

- stavebná firma Ľubomír Kajba – LUKASTAV
- v budove Družstva Budúcnosť prevádzkuje rozličný tovar živnostník Erik Marčok z Prahy

Aktívny neziskový sektor v obci je zastúpený len jedným OZ, ale plne aktívnym, čo dáva mnoho príležitostí na širšie občianske vyžitie v rôznych oblastiach spoločenského života. Podľa portálu <http://www.ives.sk/registre/hladatoz.do> sú v obci Lupoč zaregistrované celkovo tieto občianske združenia:

- Názov 1. združenia:** Občianske združenie Pod Skaličkou
- **Sídlo:** 102, 98511 Lupoč, Slovenská republika
 - **IČO:** 42193818
 - **Dátum vzniku:** 25.02.2011
- Názov 2. združenia:** Telovýchovná jednota Družba Lupoč-Praha
- **Sídlo:** Lupoč 95, 98511 Lupoč, Slovenská republika
 - **IČO:** 45022615
 - **Dátum vzniku:** 24.07.1990

2.5.2 Majetok obce a inštitúcie v správe obce

Tabuľka č. 20: Majetok obce – stav odpisovaného majetku k 31.12.2013

Por. číslo	Názov	Zostatková cena v EUR
1/	Stavby H021	75392,37
2/	Stroje, prístroje, zariadenia H022	4260,00
3/	Drobný dlhodobý hmotný majetok H028	6087,02
Spolu		85739,39

2.5.3 Realizované projekty do roku 2013

Projekt č. 1			
Názov projektu	Stretnutie rodákov		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	80000,- Sk	Trvanie projektu	August 2007
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 50000,- Sk, za ktoré sa kúpilo 30 nových stoličiek, kuchynské riady pre 50 ľudí a vyčistila sa opona v KD - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 30000,- Sk		

Projekt č. 2			
Názov projektu	Oprava strechy Kultúrneho domu		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, MF SR		
Rozpočet projektu	220000,- Sk	Trvanie projektu	September – október 2007
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 150000,- Sk, za ktoré sa vymenila strešná krytina, žľaby, oplešenie, latovanie, opravili sa spadnuté komíny, urobil sa postrek krovu proti škodcom - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 70000,- Sk		

Projekt č. 3			
Názov projektu	Lupočská hostina		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	80000,- Sk	Trvanie projektu	August 2008
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 50000,- Sk, za ktoré sa dokúpilo 40 nových stoličiek, vybrúsili sa parkety v KD, urobil sa prechod medzi KD a vestibulom budovy obecného úradu, v ktorej sú sociálne zariadenia a urobil sa nový obklad v KD - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 30000,- Sk		

Projekt č. 4			
Názov projektu	Vybudovanie zelenej zóny obce Lupoč-Parčík pod Kotkodákom		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, Nadácia Ekopolis		
Rozpočet projektu	1564,- Eur	Trvanie projektu	Apríl - ? 2009
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 1450,- EUR, vďaka ktorým sa z neupravenej hrboľatej trávinatej plochy s elektrickým, telefónnym a rozhlasovým stĺpom stal vyrovnaný parčík vysadený tradičnými kríkmi a stromkami, ktorý zaujme hneď pri vstupe do obce - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 114,- EUR		

Projekt č. 5	
Názov projektu	Nová autobusová zastávka v duchu tradície - Obec Lupoč - obec "lúpačov kôry"
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK

Rozpočet projektu	1519,- Eur	Trvanie projektu	2009
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 1000,- EUR, vďaka ktorým sa stará kovová konštrukcia plniaca úlohu autobusovej zastávky vyše 40 rokov premenila na novú z dreva a tehál so sochou "lúpača kôry" na skvost prehovárajúci k ľuďom históriou názvu našej obce - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 519,- EUR		

Projekt č. 6			
Názov projektu	Výmena okien na budovách Obce Lupoč-Kultúrny Dom, Budova Obecného úradu		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, MF SR		
Rozpočet projektu	3825,- Eur	Trvanie projektu	2009
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 3000,- EUR, z ktorých sa nám podarilo staré zhnité okná v KD vymeniť za nové, plastové a jedno okno na budove obecného úradu, z ktorého najviac tieklo - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 825,- EUR		

Projekt č. 7			
Názov projektu	Za kultúrou do kultúry		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	1228,68 Eur	Trvanie projektu	2010
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 333,- EUR, za ktoré sa vymaľovala sála KD, -spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce - 895,68 EUR		

Projekt č. 8			
Názov projektu	Na počiatku bolo drevo - po stopách lúpača...		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, Nadácia Orange		
Rozpočet projektu	2264,50 Eur	Trvanie projektu	2010
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	-získané 1700,- EUR na vybudovanie ihriska pre všetky vekové kategórie - sieťová preliezačka, hojdačka, šmýkačka pre najmenších, stolnotenisový stôl pre mládež a šachovnica pre seniorov, -spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 564,50 EUR		

Projekt č. 9			
Názov projektu	Oprava jestvujúcich miestnych komunikácií obce Lupoč		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, PRV, PPA		
Rozpočet projektu	77609,- Eur	Trvanie projektu	2009 - 2010
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 74412,16 Eur, vďaka ktorým sa podarilo opraviť zosúvajúcu sa miestnu komunikáciu, zrevitalizovať centrum obce, vytvoriť novú úradnú a informačnú tabuľu obce, či vynoviť priestor pri studničke - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 3196,84 Eur		

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Projekt č. 10			
Názov projektu	"Ako to bolo" alebo ako to bude...		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, Nadácia SPP		
Rozpočet projektu	1644,07 Eur	Trvanie projektu	2010-2011
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 1500,- EUR na obnovenie tradície ochotníckeho divadla v obci - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 144,07 EUR		

Projekt č. 11			
Názov projektu	Živá kronika obce Lupoč		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, MK SR		
Rozpočet projektu	2500,0 Eur	Trvanie projektu	2011
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 1000,- EUR, vďaka ktorým sa podarilo vydať CD nosič zachytávajúci miestne tradície, zvyky, názvy nahovorené v lupočskom nárečí - spolufinancovanie 1500,- EUR		

Projekt č. 12			
Názov projektu	Vo dne v noci k Tebe volám		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, MK SR		
Rozpočet projektu	4248,- Eur	Trvanie projektu	2011
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 2000,- EUR, vďaka ktorým sa podarilo ochrániť našu kultúrnu pamiatku výrobou kovaní do okenných a dverného otvoru a vymeniť deravú strechu - spolufinancovanie 2248,- EUR		

Projekt č. 13			
Názov projektu	Vodozádržné opatrenia v lesnej a poľnohospodárskej krajine v k. ú. obce Lupoč		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, Úrad vlády SR		
Rozpočet projektu	94314,35 Eur	Trvanie projektu	2011
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 92 049,82 EUR, vďaka ktorým sa podarilo v lesnej a poľnohospodárskej krajine v k. ú. obce vytvoriť ucelený systém vodozádržných opatrení ako prevenciu pred povodňami - spolufinancovanie 2264,53 EUR		

Projekt č. 14			
Názov projektu	Návraty - stretnutie rodákov, obnova ochotníckeho divadla v Lupoči po 30. r.		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	900,- Eur	Trvanie projektu	2011
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 250,- EUR, vďaka ktorým obec zabezpečila program na Lupočskú hostinu 2011 - spolufinancovanie 650,- EUR		

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Projekt č. 15			
Názov projektu	Vo dne v noci k Tebe volám		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	2080,- Eur	Trvanie projektu	2011
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 400,- EUR, ktoré nám pomohli dofinancovať výmenu deravej strechy na zvoničke - spolufinancovanie 1680,- EUR		

Projekt č. 16			
Názov projektu	Ako žili...		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	785,- Eur	Trvanie projektu	2012
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 500,- EUR, vďaka ktorým sa nám podarilo vytvoriť stálu expozíciu do budúcej pamätnej izby, ktorá je dočasne umiestnená v zasadačke obecného úradu - spolufinancovanie 285,- EUR		

Projekt č. 17			
Názov projektu	Lupočská hostina - oslava tradícií		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	140,- Eur	Trvanie projektu	2012
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 100,- EUR, ktoré nám pomohli uhradiť povinné poplatky SOZe a časť nákladov na účinkujúcich - spolufinancovanie 40,- EUR		

Projekt č. 18			
Názov projektu	Športu zdar		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, Nadačný fond Telekom		
Rozpočet projektu	1064,62 Eur	Trvanie projektu	2013
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 1000,- Eur, vďaka ktorým sa podarilo vynoviť priestory bývalej činkárne a vybaviť ju nevyhnutným náradím - spolufinancovanie 64,62 Eur		

Projekt č. 19			
Názov projektu	Lupočská hostina – dni obce		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, BBSK		
Rozpočet projektu	640,- Eur	Trvanie projektu	2013
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 500,- Eur, vďaka ktorým sme mohli ľuďom ponúknuť kvalitný kultúrny program - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 140,- Eur		

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Projekt č. 20			
Názov projektu	Obnova „dedinskej lúky“ – produkčnej záhrady a tradičných zručností – záhradníckych, ovocinárskych a včelárskych formou workshopov		
Realizátor projektu	Obec Lupoč, Nadácia Ekopolis		
Rozpočet projektu	1943,58 Eur	Trvanie projektu	2013
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 1600,- Eur, vďaka ktorým sa podarilo vyčistiť zanedbanú dedinskú lúku, vysadiť na nej nové stromy a kríky a ošetriť ich - spolufinancovanie z vlastných zdrojov obce 343,58 Eur		

Projekt č. 21			
Názov projektu	Nohejbal opäť v kurze		
Realizátor projektu	Občianske združenie Pod Skaličkou, Nadácia Intenda		
Rozpočet projektu	827,34 Eur	Trvanie projektu	2013
Dosiahnuté ciele (max 5 riadkov)	- získané 400,- Eur, vďaka ktorým sa nám podarilo primeraným spôsobom sfunkčniť verejne prístupné ihrisko, aby bolo bezpečné na šport pre deti a mládež, trvalé osadenie stĺpikov na sieť a zorganizovať nohejbalový turnaj obcí - spolufinancovanie 427,34 Eur		

3 SWOT ANALÝZA OBCE

Silné stránky:	Slabé stránky:
- aktívna činnosť miestnej samosprávy počas roka- nízke ceny stavebných a ostatných pozemkov- blízkosť okresného mesta Lučenec- kvalitné životné prostredie a pekné okolie obce- priaznivé pôdno-klimatické podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu- organizovanie menších obecných služieb pre získanie pracovných návykov nezamestnaných- poskytovanie základného sociálneho poradenstva- produktívne obyvateľstvo- obec je mladá, čo sa týka obyvateľstva, ale sú vycestovaní za prácou do zahraničia- akceptujú sa spoločenské normy v oblasti pracovného života- dobrá informovanosť a vedomie obyvateľstva o sociálnych službách, podmienkach poskytnutia, nároku a úhrady za sociálnu službu- ochota cestovať za prácou- bohatá flóra a fauna- vo väčšine dobre udržiavaný vzhľad budov aj záhrad- organizovanie športových a kultúrno-spoločenských podujatí- pozitívne hodnotenie činnosti miestnej samosprávy- pekná, pestrá okolitá príroda- aktívna činnosť OZ Pod Skaličkou	- nezáujem časti občanov o obecné dianie a vývoj obce- neuspokojivý demografický vývoj v obci- odchod kvalifikovanej pracovnej sily- strata pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných- vysoká nezamestnanosť- nedostatok pracovných príležitostí v obci a jej okolí- narušenie rodinných vzťahov v dôsledku nezamestnanosti- slabá vzdelanostná úroveň obyvateľstva v porovnaní s inými regiónmi- slabá ekonomická výkonnosť v porovnaní s inými regiónmi- nevybudovaný vodovod, plynovod a verejná kanalizácia- kolísavá kvalita signálu mobilných operátorov- nedobudovaná základná infraštruktúra v obci – miestne komunikácie a chodníky- problém s čiernymi skládkami- nedostatok priestorov a voľno-časových aktivít pre deti a mládež- nedostatočné možnosti kultúrno-spoločenského a športového vyžitia- slabý informačný systém v obci – slabá propagácia a informovanosť v obci a o obci navonok- nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj obce- absencia investorov v obci- zlé dopravné spojenie, obyvatelia sú odkázaní na autá- takmer koncová obec, čoho dôsledkom je málo spojov- vzdelanostná úroveň niektorých

	obyvateľov len na úrovni základného vzdelania - vysoká nezamestnanosť obyvateľov, zvlášť vyššieho veku- nutnosť cestovať za prácou mimo regiónu aj štátu- existencia len autobusovej dopravy so znižujúcim sa počtom spojov
Príležitosti	Ohrozenia
- podpora samozamestnanosti- vytváranie príležitostí pre mladých a nezamestnaných s cieľom ich udržania v obci- podpora rozvoja podnikania a tradičných remesiel – vytváranie príležitostí pre tvorbu pracovných miest- záujem občanov na rozvoji obci- rozvoj tradície kultúrno-spoločenských akcií- väčšia propagácia obce pre získavanie prostriedkov- rozvíjanie cestovného ruchu, najmä vidieckej turistiky a cykloturistiky- spracovanie dreva- dobudovanie obecného zdroja vody- rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov- trend posilňovania terénnych sociálnych služieb- trend posilňovania rodiny k plneniu jej základných funkcií- vzdelávanie v sociálnej oblasti- možnosť čerpania finančných zdrojov z ESF	- pretrvávajúci nedostatok pracovných príležitostí i v budúcnosti – zvyšovanie nezamestnanosti v regióne- odchod mladých ľudí za prácou – migrácia pracovnej sily- zvyšovanie ekonomickej stagnácie v obci a znižovanie životnej úrovne- zníženie záujmu o život v obci zo strany obyvateľov- prehlbovanie sociálnych a ekonomických problémov- prehlbujúca sa apatia ľudí- nevhodná politika – regionálna, fiškálna, finančná, politika zamestnanosti- nedostatok finančných prostriedkov a ich nesprávne nasmerovanie – neefektívne hospodárenie- neúspech projektových žiadostí o podporné prostriedky z fondov Európskej únie- nárast alkoholizmu a užívania drog- zvyšovanie ekonomickej stagnácie v obci a znižovanie životnej úrovne- zvyšujúci sa počet občanov trvalo odkázaných na sociálnu pomoc a sociálne služby

4 STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

4.1 Rozvojový potenciál a limity rozvoja obce

Stav a potenciál rozvoja obce predstavuje východisko pre identifikáciu a analýzu problémov. Výsledkom je SWOT analýza. SWOT analýza je nástroj strategického plánovania používaný na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Podrobný popis silných stránok obce, jej nedostatkov, ako aj príležitostí a ohrození bol získaný realizáciou prieskumu priamo v obci Lupoč.

Rozvojový potenciál obce Lupoč spočíva v priaznivom demografickom vývoji, dostatku pracovnej sily, ako aj rozvoji sociálnej a komunitnej práce.

Na druhej strane, na základe identifikovaných problémov je možné konštatovať, že obec Lupoč je na nízkej úrovni v hospodárskej a sociálnej oblasti v porovnaní s vyspelejšími obcami v Slovenskej republike v najdôležitejších ukazovateľoch – slabá vzdelanostná úroveň obyvateľstva, vysoká priemerná miera nezamestnanosti, slabá kúpna sila, nízka životná úroveň obyvateľstva a chýbajúca technická infraštruktúra.

Hlavné problémové oblasti rozvoja obce, ako aj jej možné kľúčové faktory rozvoja, od ktorých by sa mal rozvoj obce a jej blízkeho okolia odvíjať:

- technická infraštruktúra,
- životné prostredie,
- sociálna oblasť,
- ľudské zdroje, zamestnanosť,
- ekonomika a podnikateľské prostredie,
- propagácia a informovanosť.

4.2 Strategický cieľ

Strategický cieľ obce je súhrn naplnených jednotlivých čiastkových priorít a opatrení, ktoré by obec Lupoč mala vykonať, aby dosiahla stanovenú víziu.

Strategickým cieľom obce Lupoč do roku 2020 je zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce, zvýšiť jej atraktivitu a kvalitu života občanov obce prostredníctvom priorít a opatrení zameraných na rozvoj technickej infraštruktúry, rozvoj ľudských zdrojov, ekonomický a sociálny rozvoj, ochranu a budovanie životného prostredia a zvýšenie propagácie a informovanosti.

4.3 Priority

Pre zabezpečenie naplnenia a dosiahnutia strategického cieľa rozvoja obce Lupoč je potrebné dosiahnuť naplnenie cieľov v jednotlivých prioritných rozvojových oblastiach:

- Priorita 1: Budovanie technickej infraštruktúry**
- Priorita 2: Rozvoj ľudských zdrojov**
- Priorita 3: Sociálno-ekonomický rozvoj obce**
- Priorita 4: Ochrana a tvorba životného prostredia**
- Priorita 5: Rozvoj turizmu a cestovného ruchu**
- Priorita 6: Podpora propagácie a informovanosti**

PROGRAMOVÁ A REALIZAČNÁ ČASŤ

5 PROGRAMOVÉ ZABEZPEČENIE PHSR

5.1 Opatrenia a aktivity

1 PRIORITA: BUDOVANIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1.1 Opatrenie: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry

- 1.1.1 Rekonštrukcia, rozšírenie, modernizácia domu smútku
- 1.1.2 Rekonštrukcia miestneho cintorína - oplotenie, prístupové chodníky, urnový háj
- 1.1.3 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice
- 1.1.4 Rekonštrukcia a modernizácia obecných budov

1.2 Opatrenie: Budovanie a rozvoj kultúrno-spoločenskej infraštruktúry

- 1.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu
- 1.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a dovybavenie obecných zariadení

1.3 Opatrenie: Budovanie a rozvoj verejnej infraštruktúry

- 1.3.1 Budovanie obecného vodného zdroja
- 1.3.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia - LED svietidlá
- 1.3.3 Budovanie a modernizácia ostatnej verejnej infraštruktúry

1.4 Opatrenie: Budovanie a revitalizácia obecnej infraštruktúry

- 1.4.1 Rekonštrukcia, modernizácia budovy obecného úradu
- 1.4.2 Rekonštrukcia 5 mostov a 2 lavičiek
- 1.4.3 Budovanie miestnych komunikácií - do Kuklov, do Mlyna, do Kupcov
- 1.4.4 Rekonštrukcia chodníkov a čistenie rigolov a priepustov
- 1.4.5 Rekonštrukcia detského ihriska a oplotenie
- 1.4.6 Rozšírenie kamerového systému
- 1.4.7 Budovanie a modernizácia ostatnej obecnej infraštruktúry

2 PRIORITA: ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

2.1 Opatrenie: Zvýšenie vzdelanostnej úrovne a zamestnanosti v obci

2.1.1 Realizácia projektov aktivizácie

2.1.2 Podpora ďalších programov rozvoja životnej úrovne obyvateľov

2.2 Opatrenie: Zvýšenie kultúrno-spoločenskej a športovej úrovne života v obci

2.2.1 Realizácia kultúrno-spoločenských podujatí - Lupočská hostina

2.2.2 Realizácia športových podujatí

2.2.3 Podpora/rozvoj partnerstiev obcí

2.2.4 Podpora ďalších programov rozvoja kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov

3 PRIORITA: SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE

3.1 Opatrenie: Rozvoj sociálnej starostlivosti o starých, nevládných a sociálne vylúčených občanov

- 3.1.1 Zavedenie systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba
- 3.1.2 Realizácia občianskych hliadok
- 3.1.3 Realizácia ďalších programov sociálnej starostlivosti o starých, nevládných a sociálne vylúčených občanov

3.2 Opatrenie: Podpora rozvoja podnikania v obci

- 3.2.1 Tvorba prostredia pre podnikanie a investorov
- 3.2.2 Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi (MAS)
- 3.2.3 Realizácia programov pre rozvoj podnikania

4 PRIORITA: OCHRANA A TVORBA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

4.1 Opatrenie: Podpora ochrany životného prostredia v obci

- 4.1.1 Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu
- 4.1.2 Skvalitnenie zberu odpadu - nákup zberných nádob
- 4.1.3 Realizácia ďalších programov ochrany životného prostredia

4.2 Opatrenie: Rozvoj a budovanie životného prostredia v obci

- 4.2.1 Výsadba a ochrana zelene
- 4.2.2 Realizácia ďalších programov tvorby životného prostredia

5 PRIORITA: ROZVOJ TURIZMU A CESTOVNÉHO RUCHU

5.1 Opatrenie: Budovanie turistickej infraštruktúry

- 5.1.1 Vybudovanie náučného chodníka - jaskyňa - kaplnka - archeologické nálezisko
- 5.1.2 Vybudovanie cyklotrasy po obec Halič
- 5.1.3 Projekty rozvoja turistickej infraštruktúry

5.2 Opatrenie: Rozvoj služieb v oblasti turizmu a cestovného ruchu

- 5.2.1 Rozvoj turistiky a agroturistiky - miestna agrofarma
- 5.2.2 Projekty rozvoja služieb v oblasti turizmu a cestovného ruchu

6 PRIORITA: PODPORA PROPAGÁCIE A INFORMOVANOSTI OBCE

6.1 Opatrenie: Tvorba propagácie a podmienok pre efektívnu informovanosť medzi obyvateľmi obce, samosprávou a inými subjektmi

6.1.1 Tvorba a vydanie propagačných materiálov pre obyvateľov

6.1.2 Programy rozvoja informačného systému v obci a regióne

6.2 Opatrenie: Tvorba propagácie a podmienok efektívnej informovanosti pre turistov a návštevníkov obce

6.2.1 Tvorba propagačných materiálov pre návštevníkov a turistov

6.2.2 Programy rozvoja informačného systému v obci a regióne pre oblasť turizmu

5.2 Akčné plány

Akčné plány predstavujú súbor konkrétnych projektov, ktoré smerujú k naplneniu strategického cieľa a prioritných oblastí rozvoja obce Lupoč.

Akčné plány sa týkajú kratšieho obdobia ako samotná stratégia. Ich plánovací horizont je približne 1 – 3 roky. V niektorých prípadoch sa počíta s neskorším začiatkom realizácie (projekty druhého sledu), po splnení istých nevyhnutných podmienok (napr. majetkové vysporiadanie, získanie investora a pod). Pre zvýšenie efektívnosti implementácie sa odporúča každoročne konkretizovať postup a úlohy pre jednotlivé aktivity. Akčné plány nie sú podrobnými realizačnými projektmi. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môžu mať len charakter rámcových projektov.

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravujú detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov.

1 PRIORITA: BUDOVANIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

1.1 Opatrenie: Budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry

Aktivita:	1.1.1 Rekonštrukcia, rozšírenie, modernizácia domu smútku				
Zdôvodnenie:	Dobudovanie priestorov miestneho domu smútku pre pietne potreby miestnych obyvateľov.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	150.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Vybudované priestory DS, materiálno-technické vybavenie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	1.1.2 Rekonštrukcia miestneho cintorína - oploenie, prístupové chodníky, urnový háj				
Zdôvodnenie:	Dobudovanie priestorov miestneho cintorína pre pietne potreby miestnych obyvateľov.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	10.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2021				

Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Vybudované priestory cintorína, materiálo-technické vybavenie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.

Aktivita:	1.1.3 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice				
Zdôvodnenie:	Budovanie/rekonštrukcia priestorov miestnej požiarnej zbrojnice a jej technicko-priestorové zabezpečenie pre prípady zásahu pri rôznych udalostiach.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Vybudované priestory PZ, materiálo-technické vybavenie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	1.1.4 Rekonštrukcia a modernizácia obecných budov				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie/rekonštrukcia, modernizácia obecných budov, ktoré budú zodpovedať štandardom pre poskytovanie rôznych služieb miestnemu obyvateľstvu, návštevníkom a turistom.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €				

Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Vybudované/rekonštruované modernizované priestory obecných budov, funkčné obecné budovy pre potreby určených cieľových skupín, poskytovanie relevantných služieb v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.

1.2 Opatrenie: Budovanie a rozvoj kultúrno-spoločenskej infraštruktúry

Aktivita:	1.2.1 Rekonštrukcia kultúrneho domu				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia kultúrneho domu pre kultúrno-spoločenské potreby miestnych obyvateľov a návštevníkov.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	x	x	x	x	
Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2018				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Vybudované priestory KD, materiálno-technické vybavenie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	1.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a dovybavenie obecných zariadení				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia, modernizácia a dovybavenie obecných zariadení pre kultúrno-spoločenské, športové, dopytové potreby miestnych občanov a návštevníkov obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné

	X	X	X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	250.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Rekonštrukcia, modernizácia a dovybavenie obecných zariadení, materiálno-technické vybavenie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

1.3 Opatrenie: Budovanie a rozvoj verejnej infraštruktúry

Aktivita:	1.3.1 Budovanie obecného vodného zdroja				
Zdôvodnenie:	Budovanie obecného vodného zdroja pre potreby zásobovania obyvateľstva úžitkovou alebo pitnou vodou, ktoré bude zodpovedať hygiene a štandardom pre spotrebu.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2016				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Vybudovaný obecný vodný zdroj, materiálno-technické vybavenie v súlade s projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	1.3.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia - LED svietidlá
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia - LED svietidlá pre potreby obyvateľstva v nočnom čase, ktoré bude zodpovedať parametrom a štandardom pre spotrebu.

Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	150.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2019				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Rekonštruované a modernizované verejné osvetlenie - LED svietidlá - sieť osvetlenia, materiálno-technické vybavenie v súlade s parametrami, projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	1.3.3 Budovanie a modernizácia ostatnej verejnej infraštruktúry				
Zdôvodnenie:	Budovanie a modernizácia ostatnej verejnej infraštruktúry pre potreby obyvateľstva v oblasti potrieb a záujmov, ktorá bude zodpovedať parametrom a štandardom pre užívanie.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	250.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Budovaná a modernizovaná ostatná verejná infraštruktúra - ostatná verejná infraštruktúra, materiálno-technické vybavenie v súlade s parametrami, projektom a podmienkami výzvy.				

1.4 Opatrenie: Budovanie a revitalizácia obecnej infraštruktúry

Aktivita:	1.4.1 Rekonštrukcia, modernizácia budovy obecného úradu				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia, modernizácia budovy obecného úradu pre efektívne poskytovanie služieb širokej verejnosti.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	150.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2018				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Vybudované priestory obecného úradu, materiálno-technické vybavenie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	1.4.2 Rekonštrukcia 5 mostov a 2 lavičiek				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia 5 mostov a 2 lavičiek v katastri obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	8.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2017				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vybudovaných, opravených mostov a lávok, upravené okolie, ap.				

Aktivita:	1.4.3 Budovanie miestnych komunikácií - do Kuklov, do Mlyna, do Kupcov				
Zdôvodnenie:	Budovanie miestnych komunikácií - do Kuklov, do Mlyna, do Kupcov v správe obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2019				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Dĺžka vybudovaných, opravených miestnych komunikácií v správe obce.				

Aktivita:	1.4.4 Rekonštrukcia chodníkov a čistenie rigolov a priepustov				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia chodníkov a čistenie rigolov a priepustov. Dobudovanie, úprava a údržba miestnych chodníkov v správe obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	20.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2018 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Dĺžka vybudovaných, opravených miestnych chodníkov, rigolov a priepustov v správe obce.				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Aktivita:	1.4.5 Rekonštrukcia detského ihriska a oplotenie				
Zdôvodnenie:	Rekonštrukcia detského ihriska a oplotenie v správe obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	15.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2018 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Množstvo a plocha vybudovaných, opravených miestnych detských ihrísk v správe obce.				

Aktivita:	1.4.6 Rozšírenie kamerového systému				
Zdôvodnenie:	Rozšírenie kamerového systému v správe obce pre zabezpečenie poriadku a ochrany majetku.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2017				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Množstvo vybudovaných, opravených miestnych kamerových systémov v správe obce.				

Aktivita:	1.4.7 Budovanie a modernizácia ostatnej obecnej infraštruktúry				
Zdôvodnenie:	Budovanie a modernizácia ostatnej obecnej infraštruktúry v správe obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Množstvo a rozsah vybudovanej, opravenej ostatnej obecnej infraštruktúry v správe obce.				

2 PRIORITA: ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

2.1 Opatrenie: Zvýšenie vzdelanostnej úrovne a zamestnanosti v obci

Aktivita:	2.1.1 Realizácia projektov aktivizácie				
Zdôvodnenie:	Príprava dlhodobo nezamestnaných a nezamestnaných aktivačnými prácami na nové formy zamestnania, motivačné programy cez služby obce a KC pre nezamestnaných aj absolventov praxe, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ESF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, koordinátori, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Realizácia aktivizačných programov a prác v súlade s potrebami obyvateľov obce a podmienkami MPSVR SR.				

Aktivita:	2.1.2 Podpora ďalších programov rozvoja životnej úrovne obyvateľov				
Zdôvodnenie:	Podpora ďalších programov rozvoja životnej úrovne obyvateľov pre dopytovo orientované potreby posilnenia, rozvoja, zamestnania, vzdelávania, cestovania, či pobytu v zahraničí, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ESF	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	150.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ služieb, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Realizácia programov rozvoja životnej úrovne v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.

2.2 Opatrenie: Zvýšenie kultúrno-spoločenskej a športovej úrovne života v obci

Aktivita:	2.2.1 Realizácia kultúrno-spoločenských podujatí - Lupočská hostina				
Zdôvodnenie:	Podpora kultúrno-spoločenskej aktivizácie pre rozvoj kultúrno-spoločenského života obce, regiónu, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	60.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ služieb, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Realizácia rôznych kultúrno-spoločenských podujatí (pravidelných aj príležitostných) v súlade s možnosťami, potrebami a podmienkami výziev.				

Aktivita:	2.2.2 Realizácia športových podujatí				
Zdôvodnenie:	Podpora športovej a kondičnej aktivizácie pre udržanie zdravého životného štýlu obyvateľov obce, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	x	x	x		x
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				

Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2022
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ služieb, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Realizácia rôznych športových podujatí (pravidelných aj príležitostných) v súlade s možnosťami, potrebami a podmienkami výziev.

Aktivita:	2.2.3 Podpora/rozvoj partnerstiev obcí				
Zdôvodnenie:	Podpora programov budovania partnerských vzťahov s družobnou obcou pre výmenu skúseností, rozvoj kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov, utužovanie vzťahov, posilňovanie vzájomných väzieb, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	x		x	X	
Predpokladaný rozpočet v EUR	60.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, partneri				
Indikátory plnenia:	Realizácia rôznych programov rozvoja spolupráce a kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov (pravidelných aj príležitostných) v súlade s možnosťami, záujmami a podmienkami výziev.				

Aktivita:	2.2.4 Podpora ďalších programov rozvoja kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov				
Zdôvodnenie:	Podpora ďalších programov rozvoja kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov pre rozvoj kultúrno-spoločenského a verejne prospešného života obce, regiónu, ap.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	x	x	x		x
Predpokladaný rozpočet v EUR	60.000,- €				

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ služieb, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Realizácia rôznych ďalších programov rozvoja kultúrno-spoločenskej úrovne obyvateľov (pravidelných aj príležitostných) v súlade s možnosťami, potrebami a podmienkami výziev.

3 PRIORITA: SOCIÁLNO-EKONOMICKÝ ROZVOJ OBCE

3.1 Opatrenie: Rozvoj sociálnej starostlivosti o starých, nevládných a sociálne vylúčených občanov

Aktivita:	3.1.1 Zavedenie systému sociálnej starostlivosti v obci – opatrovateľská služba				
Zdôvodnenie:	Poskytovanie služieb starostlivosti pre zostarnutých, chorých, telesne postihnutých na zmiernenie dopadu ich situácie a začleňovanie do diania obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ESF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	150.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Realizácia služieb starostlivosti pre cieľové skupiny, tvorba pracovných miest pre opatrovanie v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

Aktivita:	3.1.2 Realizácia občianskych hliadok				
Zdôvodnenie:	Realizácia občianskych hliadok pre podporu bezpečia a poriadku na verejnosti, ochrana majetku a osôb v problémových častiach alebo období.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ESF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				

Predpokladaný termín aktivity:	2016 - 2022
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Realizácia občianskych hliadok starostlivosti o poriadok a bezpečie, tvorba pracovných miest členov OH v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.

Aktivita:	3.1.3 Realizácia ďalších programov sociálnej starostlivosti o starých, nevládných a sociálne vylúčených občanov				
Zdôvodnenie:	Realizácia ďalších programov sociálnej starostlivosti o starých, nevládných a sociálne vylúčených občanov v súlade s potrebami obce.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ESF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	50.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 - 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Realizácia ďalších programov sociálnej starostlivosti v súlade s potrebami, projektom a podmienkami výzvy.				

3.2 Opatrenie: Podpora rozvoja podnikania v obci

Aktivita:	3.2.1 Tvorba prostredia pre podnikanie a investorov				
Zdôvodnenie:	Potreba rozvoja podnikateľského prostredia a podnikanie v obci spoluprácou na partnerstvách regionálneho rozvoja.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	

Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €
Predpokladaný termín aktivity:	2017 - 2020
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, partneri, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Príprava samosprávy na programy podporujúce regionálny rozvoj, účasť podnikateľov a investorov, ap.

Aktivita:	3.2.2 Realizácia projektov spolupráce s podnikateľmi (MAS)				
Zdôvodnenie:	Potreba rozvoja podnikateľského prostredia a podnikanie v obci spoluprácou na partnerstvách regionálneho rozvoja (Miestna akčná skupina).				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	x	x	x	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2017 – 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, partneri, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Príprava samosprávy na programy podporujúce regionálny rozvoj prostredníctvom Miestnych akčných skupín, ap.				

Aktivita:	3.2.3 Realizácia programov pre rozvoj podnikania				
Zdôvodnenie:	Realizácia projektov a programov pre budovanie podnikateľského prostredia a podnikanie v obci spoluprácou na partnerstvách regionálneho rozvoja (MAS).				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	x	x	x	ERDF	

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Predpokladaný rozpočet v EUR	150.000,- €
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, partneri, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Príprava samosprávy na programy podporujúce regionálny rozvoj prostredníctvom Miestnych akčných skupín, ap.

4 PRIORITA: OCHRANA A TVORBA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

4.1 Opatrenie: Podpora ochrany životného prostredia v obci

Aktivita:	4.1.1 Odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu				
Zdôvodnenie:	Odstraňovanie čiernych skládok odpadu v obci aj mimo obce, prijatie opatrení na zamedzovanie ich tvorby				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	25.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2018				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, zástupcovia znečisťovateľov, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet zlikvidovaných nelegálnych skládok odpadu, množstvo odprataného a separovaného odpadu, ap.				

Aktivita:	4.1.2 Skvalitnenie zberu odpadu - nákup zberných nádob				
Zdôvodnenie:	Skvalitnenie zberu odpadu - nákup zberných nádob na jeho následnú likvidáciu alebo spracovanie.				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	30.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 – 2022				

Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Modernizácia zberu a odvozu odpadu, množstvo zozbieraného a spracovaného odpadu, počet kuka nádob, iných zberných nádob, intenzita zberu a odvozu odpadu, ap.

Aktivita:	4.1.3 Realizácia ďalších programov ochrany životného prostredia				
Zdôvodnenie:	Tvorba prostredia pre realizáciu ďalších programov ochrany životného prostredia v súlade s potrebami verejnosti, zákonov a ochrany ŽP				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Zabezpečenie realizácie programov ochrany životného prostredia, indikátory výsledkov a dopadu, ap.				

4.2 Opatrenie: Rozvoj a budovanie životného prostredia v obci

Aktivita:	4.2.1 Výsadba a ochrana zelene				
Zdôvodnenie:	Budovanie a údržba parčíkov a zelene v rôznych častiach obce pre potreby skrášlenia a rastu životnej úrovne obyvateľov obce, návštevníkov a turistov				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X

Predpokladaný rozpočet v EUR	15.000,- €
Predpokladaný termín aktivity:	2016 – 2020
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ zelene, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Počet vybudovaných parčíkov a zelených plôch, upravené okolie parčíkov a zelených plôch, ap.

Aktivita:	4.2.2 Realizácia ďalších programov tvorby životného prostredia				
Zdôvodnenie:	Tvorba prostredia pre realizáciu ďalších programov tvorby životného prostredia v súlade s potrebami verejnosti, zákonov a ochrany ŽP				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	ERDF	
Predpokladaný rozpočet v EUR	200.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažment, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Zabezpečenie realizácie programov tvorby životného prostredia, indikátory výsledkov a dopadu na dianie v obci, ap.				

5 PRIORITA: ROZVOJ TURIZMU A CESTOVNÉHO RUCHU

5.1 Opatrenie: Budovanie turistickej infraštruktúry

Aktivita:	5.1.1 Vybudovanie náučného chodníka - jaskyňa - kaplnka - archeologické nálezisko				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie náučného chodníka - jaskyňa - kaplnka - archeologické nálezisko pre potrebu informovanosti občanov, návštevníkov a turistov o zaujímavostiach v obci a okolí				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X			X
Predpokladaný rozpočet v EUR	30.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2017				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vybudovaných a udržiavaných chodníkov a informačných tabúl, aktualizácia oznamov, výziev, ap.				

Aktivita:	5.1.2 Vybudovanie cyklotrasy po obec Halič				
Zdôvodnenie:	Vybudovanie cyklotrasy po obec Halič pre potrebu rekreácie a relaxu občanov, návštevníkov a turistov v obci a okolí				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	30.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2016 – 2018				

Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Počet vybudovaných a udržiavaných cyklistických chodníkov a informačných tabúľ, aktualizácia oznamov, výziev, ap.

Aktivita:	5.1.3 Projekty rozvoja turistickej infraštruktúry				
Zdôvodnenie:	Projekty rozvoja turistickej infraštruktúry pre potrebu občanov, návštevníkov a turistov o zaujímavostiach v obci a okolí				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X	X		X
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ stavby, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vybudovanej a udržiavanej turistickej infraštruktúry, aktualizácia oznamov, výziev, ap.				

5.2 Opatrenie: Rozvoj služieb v oblasti turizmu a cestovného ruchu

Aktivita:	5.2.1 Rozvoj turistiky a agroturistiky - miestna agrofarma				
Zdôvodnenie:	Rozvoj turistiky a agroturistiky - miestna agrofarma pre potrebu relaxácie a vyžitia občanov, návštevníkov v obci a okolí, prezentácia a ponuka vidieckeho turizmu				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	X	X

Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2017
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažér, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Počet vytvorených služieb turistiky a agroturistiky v oblasti rozvoja cestovného ruchu a pokrytia jeho potrieb , ap.

Aktivita:	5.2.2 Projekty rozvoja služieb v oblasti turizmu a cestovného ruchu				
Zdôvodnenie:	Projekty rozvoja služieb v oblasti turizmu a cestovného ruchu pre potrebu relaxácie a vyžitia občanov, návštevníkov v obci a okolí				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X		X	X	X
Predpokladaný rozpočet v EUR	100.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, projektový manažér, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vytvorených služieb v oblasti rozvoja cestovného ruchu a pokrytia jeho potrieb , ap.				

6 PRIORITA: PODPORA PROPAGÁCIE A INFORMOVANOSTI OBCE

6.1 Opatrenie: Tvorba propagácie a podmienok pre efektívnu informovanosť medzi obyvateľmi obce, samosprávou a inými subjektmi

Aktivita:	6.1.1 Tvorba a vydanie propagačných materiálov pre obyvateľov				
Zdôvodnenie:	Tvorba a vydanie propagačných materiálov pre obyvateľov. Tvorba a distribúcia tlačených a elektronických materiálov pre spropagovanie zaujímavostí a oznamov pre širokú verejnosť v obci				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X			X
Predpokladaný rozpočet v EUR	10.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2019				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ propagačných materiálov, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vytvorených propagačných materiálov (tlačených, elektronických), ap.				

Aktivita:	6.1.2 Programy rozvoja informačného systému v obci a regióne				
Zdôvodnenie:	Programy rozvoja informačného systému v obci a regióne pre potrebu informovanosti občanov o dianí v obci a okolí				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X			X
Predpokladaný rozpočet v EUR	10.000,- €				

Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, kontrolné orgány obce
Indikátory plnenia:	Počet vybudovaných a udržiavaných verejných informačných systémov, aktualizácia oznamov, výziev, ap.

6.2 Opatrenie: Tvorba propagácie a podmienok efektívnej informovanosti pre turistov a návštevníkov obce

Aktivita:	6.2.1 Tvorba propagačných materiálov pre návštevníkov a turistov				
Zdôvodnenie:	Tvorba propagačných materiálov pre návštevníkov a turistov. Tvorba a distribúcia tlačených a elektronických materiálov pre spropagovanie zaujímavostí a oznamov pre širokú verejnosť v obci				
Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X			X
Predpokladaný rozpočet v EUR	10.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2020				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, dodávateľ propagačných materiálov, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vytvorených propagačných materiálov pre návštevníkov a turistov (tlačených, elektronických), ap.				

Aktivita:	6.2.2 Programy rozvoja informačného systému v obci a regióne pre oblasť turizmu
Zdôvodnenie:	Programy rozvoja informačného systému v obci a regióne pre oblasť turizmu, potrebu informovanosti návštevníkov a turistov o dianí v obci a okolí

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Lupoč 2014 - 2020**

Predpokladané zdroje financovania:	Prostriedky z rozpočtu obce	Prostriedky z rozpočtu VÚC	Dotácie štátu	Prostriedky ŠF EÚ	Iné
	X	X			X
Predpokladaný rozpočet v EUR	10.000,- €				
Predpokladaný termín aktivity:	2015 – 2022				
Zodpovednosť:	Pracovníci obce, kontrolné orgány obce				
Indikátory plnenia:	Počet vybudovaných a udržiavaných verejných turistických informačných systémov, aktualizácia oznamov, výziev, ap.				

FINANČNÉ A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR

6 ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR

Zodpovednou za vypracovanie, schvaľovanie, realizáciu a vyhodnocovanie PHSR je obec, čo určuje Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Zámerom implementácie PHSR je realizácia jednotlivých akčných plánov obce, dosiahnutie strategického cieľa, a tým naplnenie zadaných vízií. Uskutočnenie aktivít uvedených v PHSR predpokladá určité finančné a administratívne zabezpečenie na úrovni obce.

Funkčný model strategického plánovania a podpory rozvoja obce je charakteristický orientáciou podpory na dosiahnuté efekty, hierarchickým usporiadaním cieľov, riadením na základe procesov, permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov, učením sa a inováciou, rozvíjaním partnerstiev a zodpovednosťou voči verejnosti, orgánom verejnej správy a v prípade čerpania pomoci EÚ i voči orgánom EK.

6.1 Finančné zabezpečenie realizácie PHSR

Za účelom realizácie PHSR musí obec zabezpečiť potrebné finančné zdroje na realizáciu jednotlivých projektových zámerov zadaných v akčnom pláne. Pri príprave akčných plánov nebolo možné stanoviť presnú výšku financií potrebných na jednotlivé plnenie stanovených investícií, preto je stanovená len orientačne. Pri detailnom vypracovaní projektov bude určená presná výška finančných prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých projektov a bude závislá od možnosti reálneho čerpania nenávratných finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov, možnosti rozpočtu obce, vstupu investorov do obce a iných okolností.

Niektoré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, väčšina si však vyžaduje väčší objem finančných prostriedkov, ktoré nebude možné realizovať vo vlastnej réžii a budú si vyžadovať náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi. Finančné prostriedky, ktoré je možné použiť na realizáciu projektových zámerov môžeme rozdeliť na tri zdroje: verejné zdroje, súkromné zdroje, fondy Európskej únie.

- **Verejné zdroje** – Jedná sa o rozpočet obce, príp. štátny rozpočet. V súčasnosti je výška verejných zdrojov obmedzená, preto sa investície z verejných zdrojov zameriavajú najmä na riešenie akútnych situácií, havarijných stavov a pod. Okrem toho sú k dispozícii aj dotácie z výťažku lotérií, štátne dotácie z účelových fondov, financie z Národných projektov, nadácie, neinvestičné fondy, účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR a pod.

- **Súkromné zdroje** – Investovanie súkromných finančných zdrojov do neziskových aktivít je v súčasnosti ojedinelé, hoci súkromné prostriedky sú najjednoduchšou formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.
- **Fondy Európskej únie** – Po vstupe SR do EÚ môžu obce a mestá získavať finančné prostriedky z fondov EÚ, ktoré mohli využiť v programovom období 2007 – 2013, tak ako aj v programovom období 2014 – 2020.

V programovom období 2014 – 2020 čerpá Slovenská republika zdroje z fondov EÚ na základe dokumentu Partnerská dohoda SR na obdobie 2014 až 2020. V uvedenom programovom období je Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na napĺňanie jej dvoch hlavných cieľov, ktorými sú Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca.

Partnerská dohoda určuje strategické priority, ktoré budú implementované cez šesť operačných programov v rámci jednotlivých cieľov Kohéznej politiky EÚ: Výskum a inovácie (VaI), Integrovaná infraštruktúra (II), Ľudské zdroje (ĽZ), Kvalita životného prostredia (KŽP), Efektívna verejná správa (EVS), Integrovaný ROP (IROP) a samostatne riešené programy: Technická pomoc (TP), Rybné hospodárstvo (RH), Program rozvoja vidieka (PRV), Európska územná spolupráca (EÚS), Program INTERACT (PI).

6.2 Analýza finančných potrieb a možností obce

Analýza finančných potrieb a možností obce Lupoč ukazuje, že obec nie je schopná v rámci svojich finančných prostriedkov vykryť realizáciu všetkých navrhovaných aktivít v danom období. Preto ak chce úspešne naplňať zadané plány, je nevyhnutné, aby boli použité aj doplnkové zdroje. Obec predpokladá spolufinancovanie v prípade získania doplnkových zdrojov, ako aj zabezpečenie realizácie menej finančne nákladných aktivít v rámci svojej réžie. Na základe akčných plánov rozpracovaných v programovej časti tohto dokumentu sú vyčíslené finančné potreby na realizáciu PHSR na úrovni jednotlivých priorít nasledovne:

Priorita	Názov	Predpokladané finančné zdroje v EUR
Priorita 1	Rozvoj technickej infraštruktúry	3 911.000,-
Priorita 2	Rozvoj ľudských zdrojov	700.000,-
Priorita 3	Rozvoj ekonomicko-sociálnej oblasti	900.000,-
Priorita 4	Ochrana a budovanie životného prostredia	520.000,-
Priorita 5	Rozvoj turizmu a cestovného ruchu	360 000,-
Priorita 6	Zvýšenie propagácie a informovanosti	50.000,-
Spolu		6. 441.000,-

6.3 Personálne zabezpečenie realizácie PHSR

Riadiacim orgánom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na úrovni obce je obecné zastupiteľstvo. Výkonným orgánom pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov a aktivít PHSR sú starosta obce, ním riadené inštitúcie obce, prípadne vybraní partneri a investori projektov, vykonávatelia aktivít, ktorí tvoria pracovný tím pre implementáciu PHSR. Výkonné orgány zodpovedajú za systém riadenia PHSR a v prípade čerpania pomoci EÚ a dotácií i za systém riadenia pomoci, formálne a účelovo správne čerpanie dotácií a použitie úverových zdrojov.

Činnosť orgánov zodpovedajúcich za systém riadenia PHSR by mala smerovať k príprave projektov, koordinácii jednotlivých aktivít a realizácii samotných projektov. Zodpovednosť za realizáciu jednotlivých projektov je definovaná v kapitole Akčné plány.

Realizácia PHSR vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov obecného úradu. Pre tento účel sa odporúča zriadiť riadiaci orgán, Výbor pre PHSR, ktorý bude tvorený predovšetkým z ľudských kapacít priamo z obce a prizvaných odborníkov z externého prostredia. Tento riadiaci orgán je zložený z predsedu Výboru pre PHSR a členov. Členov Výboru pre PHSR by mali tvoriť zástupcovia všetkých skupín obyvateľstva obce Lupoč (vybraní zástupcovia samosprávy, zástupcovia rozhodujúcich podnikateľských subjektov obce a zástupcovia občianskeho sektoru, jednotlivcov z radov obyvateľov obce). Úlohou Výboru bude pravidelne v stanovených časových intervaloch (napr. raz za rok) posúdiť a vydať správu o stave realizácie PHSR, o stave finančného čerpania prostriedkov na prípravu a realizáciu aktivít PHSR, dopadovú analýzu PHSR. Ďalej bude Výbor pripravovať realizačný plán PHSR na ďalšie obdobie, iniciovať a navrhovať úpravy, zmeny a iniciovať a dopĺňať nové opatrenia a aktivity PHSR podľa potreby v budúcnosti. Na základe navrhovaných úprav PHSR bude táto aktualizácia schválená obecným zastupiteľstvom.

6.4 Spoločné podmienky pre úspešné projekty

Investičný projekt musí mať:

- Projektovú dokumentáciu a stavebné povolenie
- Vysporiadané vlastnícke vzťahy
- Finančné prostriedky na predfinancovanie projektu (vlastné zdroje, úver, a pod.)
- Podnikateľský a finančný plán v prípade ziskových projektov
- Program rozvoja bývania v prípade výstavby bytov
- Komunitný plán sociálnych služieb v prípade rozvoja sociálnej infraštruktúry
- Informácie o termínoch, kofinancovaní a dĺžke projektu sú stanovené vždy vo výzve na predkladanie projektov – na web stránkach ministerstiev

Podmienky pre úspešnú realizáciu navrhovaných priorít:

- Existencia PHSR obce, mikroregiónu, kde budú tieto priority zahrnuté
- Vyčlenenie prostriedkov v rozpočte na kofinancovanie projektov
- PHSR pripravený za účasti zástupcov všetkých sektorov (princíp partnerstva)

7 MONITOROVANIE, VYHODNOTENIE A MODIFIKÁCIA PHSR

Pracovný tím pre implementáciu PHSR zabezpečuje realizáciu PHSR. Monitorovanie realizácie PHSR obce bude uskutočňovať Výbor pre PHSR. Pri monitorovaní je potrebné sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov).

Informácie získané monitoringom je nevyhnutné analyzovať a na základe zistených skutočností prehodnotiť aktuálnosť cieľov, priorít a opatrení. Tiež je potrebné aktualizovať akčné plány, vyhodnocovať tie, ktoré boli naplnené. Pracovný tím pre implementáciu PHSR a Výbor pre PHSR by sa mali schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok, kedy by sa zhodnotila implementácia PHSR a navrhli by sa ďalšie kroky.

- **Princípy a fungovanie systému monitorovania a hodnotenia**

V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o projekte a príjemcovi pomoci, ktoré sa sledujú v priebehu celého procesu strategického plánovania.

- **Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku**

Patrí medzi základné zdroje monitorovaných údajov. Spolu s projektom ju vypracúva príjemca pomoci a predkladá príslušnému orgánu.

- **Monitorovacie správy**

Sa zaraďujú medzi ďalšie zdroje monitorovaných údajov. Predkladá ich príjemca pomoci na základe špecifikácie uzavretej v zmluve medzi príjemcom pomoci a príslušným orgánom. Monitorovanie trvá aj po ukončení projektu a príjemca pomoci predkladá monitorovacie správy až do termínu určeného v zmluve.

- **Realizácia monitorovania**

Monitorovanie realizujú predovšetkým spracovateľské alebo riadiace orgány. Jeho cieľom je zabezpečiť konzistentné a pravidelne dopĺňané štruktúrované informácie o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch. Získané monitorované údaje sa v nasledujúcich procesoch ďalej analyzujú a vyhodnocujú.

7.1 Spôsob monitorovania PHSR

Monitorovanie realizácie PHSR obce bude uskutočňovať Výbor pre PHSR, ktorý bude pravidelne pripravovať správy o postupe realizácie a príprave projektov, o vlastnej činnosti a o iných aktivitách súvisiacich s plnením PHSR. Výbor vydá k realizácii stanovisko, ktoré sa predloží poslancom na Obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní ročných rozpočtov, no kedykoľvek počas roka sa môže každý poslanec obecného zastupiteľstva oboznámiť s priebehom plnenia PHSR.

7.2 Vyhodnotenie a modifikovanie PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je otvorený dokument, ktorý by mal byť v súlade s meniacimi sa podmienkami v obci, prípadne celej spoločnosti. Všetky zmeny v dokumente schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

Predkladať návrhy na modifikovanie PHSR bude v právomoci Výboru pre PHSR. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrh na modifikovanie PHSR.

Aktualizácia PHSR sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na doplnenie PHSR, ktorý bude obsahovať konkrétne nové opatrenia, aktivity a úlohy. Tento návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PHSR bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Výboru pre PHSR alebo obecného zastupiteľstva.

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lupoč je strategickým strednodobým dokumentom, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti, opatrenia a aktivity smerujúce k ich naplneniu.

PHSR vychádza z prioritných potrieb obce a z možností ich realizácie, s cieľom zlepšovať životné podmienky jej obyvateľov a zvyšovať konkurencieschopnosť regiónu. Je otvoreným dokumentom spracovaným na úrovni poznania a hodnotenia vývoja obce, jej potenciálu a perspektív. Je živým dokumentom, ktorý je potrebné v priebehu realizácie pravidelne vyhodnocovať na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a aktualizovať v termínoch podľa jeho rozhodnutia. Bude sa realizovať v podmienkach existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognózy očakávaného vývoja obce i regiónu.

Zodpovednosť za administratívne zabezpečenie a za postupnú realizáciu jednotlivých aktivít obsiahnutých v PHSR má Obecné zastupiteľstvo obce Lupoč ako kolektívny riadiaci orgán, starosta obce a príslušné komisie zriadené pri obecnom zastupiteľstve. Predpokladom pre úspešnú realizáciu rozvojových zámerov obce je aktívny prístup volených zástupcov v obecnom zastupiteľstve pri vecnom schvaľovaní jednotlivých úloh a využívaní dostupných možností financovania plánovaných aktivít.

Úspešnosť realizácie stanovených zámerov však bude v prvom rade závisieť od aktívnej účasti a podpory všetkých obyvateľov obce pri koordinovaní jednotlivých aktivít obecným zastupiteľstvom.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lupoč bol schválený a uvedený do praxe rozhodnutím obecného zastupiteľstva (viď prílohu PHSR).

POUŽITÁ LITERATÚRA A ZDROJE ÚDAJOV

1. CD: Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici
2. CD: Obce Banskobystrického kraja v roku 2011
3. ENTIRE – 02/2013, Ako na nové programové obdobie?, magazín
4. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2014 - 2020
5. Národný strategický referenčný rámec SR 2007 – 2013
6. Partnerská dohoda SR na roky 2014 –2020 – návrh
7. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011. Štatistický úrad SR, 2012
8. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov
9. Zákon č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov
10. Zákon č. 539/2008Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
11. <http://www.obce.info>
12. <http://www.statistics.sk>
13. <http://e-obce.sk>

ŠTATISTICKÉ INFORMÁCIE PRE PHSR

1. Štatistický úrad SR – Krajská správa v Banskej Bystrici
2. Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Lučenci
3. Obecny úrad Lupoč
4. Iné právnické a fyzické osoby
5. Vlastné zdroje z prieskumu

PRÍLOHA

Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu hospodárskeho
a sociálneho rozvoja 2014 - 2020 obce Lupoč, zo dňa

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lupoč
bol vypracovaný v spolupráci s Občianskym združením BOVAP, Lučenec